

ఉక్కు మనిషి గె 36

(రష్యన్ నియంత స్టాలిన్)

గ్రంథకర్త:

గోవాడ నిరీక్షణ రావు

గోవాడ

ప్రకటనకర్తలు:

నమ్మాల్వార్స్

ఎం, ప్రిటన్ ముత్యామొదలి వీధి,

పోస్టుబాక్సు నెం ౨౫౧, మద్రాసు.

సర్వస్వామ్య
సంకలితము.

౧౯౩౮

{ వెల ఆరు అణాలు,
లేక ఒక పిల్లింగు.

శ్రీ వేమన గ్రంథాలయము,
తేలప్రోలు.

గ్రంథ కర్త:

జననం బందరుదగ్గర బైరాగిపాలెం. వయస్సు ౨౧ సంవత్సరాలు. హరిజనుడు. పత్రికాలోకానికి చిరపరిచితుడు.

ఆరేళ్లప్రాయంలో తల్లిదండ్రులు రంగూన్ టీసుకొని వెళ్ళినప్పుడు 'ఆంధ్రజాతీయసేవాసంఘం' (దొమ్మేటివారి పాఠశాల)లో విద్యాభ్యాసం. మరల తల్లిదండ్రులు ఆంధ్రదేశం, ౧౯౨౩ సంవత్సరంలో వచ్చి బందరు 'గవర్నమెంటు నిమ్నజాతీయవసతి గృహం'లో చేర్చారు. చేర్చిన కొద్దికాలానికే తల్లిదండ్రులు మరణించారు.

అప్పటికి చిన్నవయస్సుగుటచేత, శ్రీయుత తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారికి హరిజనదత్తసోదరుడుగ పెరిగాడు. హైదరాబాద్ లో ఆదిమాంధ్రనాయకుడు 'సంఘమాన్య,' 'శివశేష్టి' యం. వి. భాగ్యరెడ్డిగారిదగ్గర వుండి పత్రికాప్రచురణపట్ల అనుభవాలు సంపాదించాడు.

హరిజనులు, సిరిజనులు అనడంగాక, ఒకేజాతిగ మేర్పడడానికి మార్గం 'సోషలిజమే' యని చెప్పేవ్యక్తి—కులమంటే గిట్టదు. ఇంత లేతవయస్సులోనే ఎంతో లోకజ్ఞానాన్ని ఆర్జించాడు.

'మార్పులు' తప్పక వచ్చితీరాలనే ఉద్రేకపూరితహృదయుడు.

కొంతకాలంనుండి భీమవరం, దగ్గర కొమరాడగ్రామంలో స్థిరస్థావర మేర్పర్చుకున్నాడు. అయితే, ఉన్నతవిద్య లేని లోటుకు 'కాబోలు' మరల గుంటూరులో విద్య నభ్యసిస్తున్నాడు.

హరిజనులలో అభివృద్ధికి రాగల నవయువకుడు.

—నమ్మాళ్వార్లు.

ఉక్కు మనిషి

ప్రవేశిక

నాయకత్వమనేది చాలా చిక్కులతో కూడుకొన్న విషయము. నాయకుడైనవాడు ఏ ఉద్యమానికి వెనకబడరాదు. అట్లా పడితే, జనసామాన్యానికి ఎడమైపోతాడు. మరి ముందుకూ దుమకరాదు. అట్లా దుమికితే, ప్రజాసామాన్యంతో సంబంధమే తెగిపోతుంది. కాబట్టి, ఏ ఉద్యమాన్నినా నడిపింపదలచుకున్నవాడు వెనకకు గుంజేవాళ్ళను గుంజనీయకుండ, ముందుకు లాగేవాళ్ళను లాగనీయకుండ, ఉద్యమాన్ని సమానస్థాయిలో చక్కగ నడిపించుకుని పోవలసివుంటుంది.

—జోసెఫ్ స్టాలిన్.

స్టాలిన్ రష్యన్ నియంత. ప్రపంచములోని ఇతర నియంతలకు అతనికి తేడాలున్నాయి. ఒక దేశానికి అతడు ఎదురులేని నాయకుడేగాక, ప్రపంచములో అన్ని దేశాలలోకూడ ప్రేళ్లు పాతుకుపోతున్న ఒకానొక మహోద్యమానికి అతడు నాయకుడు. ఆమహోద్యమముపేరు సామ్యవాదము.

హిట్లర్, ముసోలినీలు జర్మనీ, ఇటలీ దేశములకు

ప్రథమ నియంతలు. స్టాలిన్ రష్యానియంతలలో రెండవవాడు.

రాజనీతిజ్ఞునికుండు దూరదృష్టిని, మతప్రబోధకుని కుండు గాఢవిశ్వాసమును, పరిపాలకుని కుండు విపులకార్య నిర్వహణదక్షతను, మాంత్రికునికుండు ప్రబలవశీకరణ శక్తిని, వీరవరుని కుండు ఆశేషధైర్యస్థైర్యములను కలి

గిన పురుషపుంగవుడు - అయిన లెనిన్ రష్యా ప్రథమ నియంత.

సామ్యవాదమంటే ఏమిటి?

లెనిన్ మహాశయుడు కారల్ మార్క్సు శిష్యుడు, సామ్యవాది. బహుసంఖ్యాకులు రేయింబవలు తెక్కలు విలుచుకొనియు కూడుగుడ్డలకు గతిగానక అన్యాయము పాలగుచుండ, ఎవరో నలుగురు పరులందరి కష్టార్జితమును స్వీయభోగోపసిద్ధికి వెచ్చించుకొన వీలుకలుగజేయు సంఘ వ్యవస్థను రూపుమాపి, ఉచ్చ, నీచ—శ్రీమంత, నిరుపేద మొదలుగాగల కృత్రిమభేదముల కెడమీని, నూత్న మానవసంఘమును నిర్మించుటయే సామ్యవాదము. ఈ వాదముకొఱకే లెనిన్ జీవించెను; దీనికొఱకే అతడు పెక్కుక్షేత్రముల ననుభవించెను; తుదకు దీనిలోనే మరణించెను! *

స్టాలిన్ నియంతృత్వాధికారమును లెనిన్ నుండి సంక్రమించినాడు. లెనిన్ అతనిని తనకు వారసుగ నియ

* Rene Fulop-Miller: Lenin and Gandhi.

మించలేదు. పైగా తన యనంతరమం దతడు నాయకత్వము వహించరాదనికూడ లెనిన్ గట్టిగ నిషేధించినాడు. ఇందు విషయమై లెనిన్ మహాశయుడు ఎంత గట్టిగా వ్రాశాడో చూడండి:—

“కామ్రేడ్ స్టాలిన్ చాలా మోటుమనిషి..... అతనిని ఎట్టాగైనాసరే పార్టీ శైక్రటరీ పదవినుండి తొలగించి, అతనికంటే, భిన్నప్రకృతిగల ఇంకోమనిషి నెవరినైనా పెట్టుకుంటే బాగుంటుందని నామిత్రులకు మనవిచేస్తున్నాను.

అతనికంటే ఎక్కువ ఓర్పు, ఎక్కువ నమ్రత, ఎక్కువ భక్తి విశ్వాసములు, తక్కువ గయ్యాళితనంగల- మిగతా మెంబర్ల యందు ఎక్కువ అత్యుముఖుంచేవాణ్ణి చూచి పెట్టుకోవలసిందని నాసలహా.....”

ఇది 1924 సంవత్సరంనాటిస్థితి. పదకొండేండ్లైనతరువాత కథ అడ్డంగాతిరిగింది. స్టాలిన్ ని లెనిన్ అప్పుడెంత తీవ్రంగా తిట్టాడో, అతని ఉద్యోగు లిప్పుడు స్టాలిన్ ను అంత ఘనంగా పొగడడం సాగించారు. స్టాలిన్ చాలా ‘గొప్పవాడు’, ‘ప్రేమపాత్రుడు’, ‘ధైర్యశాలి’, ‘మహాబుద్ధిశాలి’, అనే పొగడ్తలతో రష్యాసోవియట్ పత్రికలు నిండిపోతున్నాయి. స్టాలిన్ పేరుతో నాలుగు పట్నాలుకూడ వెలిసినవి. ‘మనమిత్రుడు, మనబాంధవుడు, మన నాయకుడు చిరంజీవియగుగాక!’ యను స్తోత్రపాఠములుకూడ దిక్కులు మారుమ్రోగునట్లు రష్యాలో చెలరేగసాగినవి.

స్టాలిన్ కు ఇంతశక్తి ఎట్లావచ్చిందో, దానికి మూలకారణాలేమిటో కొంచెం బేరీజువేసి చూద్దాము :

మొదటిసంగతి యేమిటంటే, — స్టాలిన్ మంచి శరీరదార్ధ్యము గలవాడు. అతనికి అప్పుడప్పుడు కొంచెం గుండెజబ్బు కనపడుతుంది. అంతమాత్రమే ! ఇక అతనిది ఉక్కుశరీరము. ఎంత శ్రమనైనా సహిస్తుంది.

ఓర్పు, పట్టుదల, దీక్ష అతనికున్నవి. అతని పట్టు భల్లూకపుపట్టు - రాక్షసిపట్టు. కార్యనిర్వహణంలో అతనిది మందగమనం. అందువల్ల అతని అనుచరులకు విసుగు పుడుతుంది. అతని మాంద్యము వాళ్ళకు అర్థముకాదు. ఎందువల్లనంటే అతనిమనస్సులో ఏష్టానువుందో అంతా ఒక్కసారి వాళ్ళకు అవగాహనగాక కొట్టుకుంటారు. అతని మనస్సులో ఏదో దీర్ఘమైన ఆలోచన వుంటుంది. ఆ ఆలోచన అందుకుని ఆతడు అటుయిటు తొలగకుండ పోతూవుంటాడు. ఆదోవ యింకొకళ్ళకు కనబడక, కొట్టుకుంటూ, విసుక్కుంటూ వుంటారు. తనమార్గమందు లక్ష్యముతప్పకుండావుండే తదేకదీక్ష అతనికి అనంతంగా వుంది.

స్టాలిన్ బుద్ధికౌశల్యము, తాంత్రికశక్తి నిరుపమానము.

స్టాలిన్ కు యిటు అటు కూడ ప్రతికర్తులున్నారు. ఇటు ఎడంవైపున ట్రాట్ స్కీ, జినోవీ, కమెనెవీ వగైరా వర్గమున్ను అటు కుడివైపున బుఖారిన్, రడెక్, టంస్కీ - వగైరా వర్గమున్ను విరోధులుగ వున్నారు. ఈ

ఉభయవిరోధవర్గములను స్టాలిన్ సవ్యసాచిగ చెండాడి వేసినాడు. అతని భల్లూకపుపట్టుదల—విరోధులను సాధించవలెననే నిర్దాక్షిణ్యపుకత్తు, సూక్ష్మంగా తాంత్రికపు టెత్తులమారితనము...వీనికే తుదకు జయము కలిగినది.

తనకు వాటంవారీగ కనబడితే, అంత నిష్కపటి యైన మనిషి లేడన్నట్లుగ స్టాలిన్ ప్రవర్తిస్తాడు. తనతప్పు ఒప్పుకోగల ధైర్యసైర్యములు స్టాలిన్ కు వున్నవి. ఇట్టివి ఇతర నియంతలకు సాధారణంగా వుండవు. ఇందు కొక ఉదాహరణము చూడండి :—

ప్రయివేటుగ రైతులకున్న చిన్నచిన్న పొలము చెక్కల నన్నిటిని కలిపివేసి, ఉమ్మడిగ ఏకఖండముగ రాజ్యాంగంద్వారా వ్యవసాయంచేయిస్తే బాగుంటుందని స్టాలిన్ ఒకస్కీము వేశాడు. దానిని త్వరత్వరగ అమలు జరుపడానికి ప్రయత్నిస్తే రైతులు తిరుగుబాటుచేశారు. పండించిన పంటలను తగులబెట్టారు. చాలా పశునష్టమయింది. చిట్టచివరకు కరువువచ్చింది. అప్పటికి స్టాలిన్ కండ్లు తెరిచాడు. తనస్కీము నింతత్వరితంగా—ప్రజలు అర్థంచేసుకోకమునుపు—అమలు జరిపించడం తప్పని గ్రహించాడు. గ్రహించి, బహిరంగంగా ఒప్పుకుంటూ ‘జయంవల్ల తలదిమ్మెక్కింది’ అన్నాడు.

తప్పుఒప్పుకునే విషయంలో ‘లెనెనిజమ్’ అనే పుస్తకంలో స్టాలిన్ యిలా వ్రాస్తాన్నాడు వినండి :—

“ఒకడు తానుచేసిన తప్పును ధైర్యంగా ఒప్పుకోవాలి. ఒప్పుకొని, వీలైనంత త్వరలో దానిని దిద్దుకోవాలి. ఇదీ మనకు ముఖ్యంగా కావలసింది. దేనిలోనైనా జయంగలిగితే, సాధారణంగా మన తల తిరిగిపోతుంది. ఇట్టి విరుగబాటుస్థితిలో వెంటనే నేను తప్పుచేశాన’ని ఒప్పుకోడానికి మనస్సు ఒప్పుదు—ఎంతో ధైర్యం ఉంటేనేగాని. మనలో మనమే విమర్శించుకోలేని పిరికితనం ఏర్పడుతుంది. చేసినతప్పును వెంటనే, నిష్కర్షగ, దిద్దుకోడానికి మనస్సు యిష్టపడదు—ప్రతిష్ఠ అడ్డంవస్తుంది. ఇవన్నీ చాలా అడ్డంకులుగ ఏర్పడుతాయి.”—

చిన్నచిన్న సంగతులుకూడా స్టాలిన్ మిక్కిలి శ్రద్ధతో చూస్తాడు. ప్రజాజీవితంలో ఎంత చిన్నసంగతైనా సరే, అతనికంట పడకుండా ఉండదు. స్టాలిన్ పత్రికలను ఆఖరు పేజీవరకుకూడ విడిచిపెట్టకుండా చదువుతాడు. ప్రొద్దున్నే లేవగానే అతని మొదటిపనే అది. సోవియట్ రాజ్యంలో ప్రచారమయ్యే పత్రికలన్నీ అతడు చదువుకుంటాడు.

అందువల్ల, తన మామూలుపనికి సంబంధించినవి కాకపోయినా, మారుమూలలనున్న ప్రజల కష్టాల నెన్నిటిలో, ఎన్నెన్నో చిన్నవిషయాలలోకూడ, స్టాలిన్ స్వయముగ జోక్యముకలిగించుకొని, మాన్పడానికి వీలైంది—అని ఒక ప్రతికూలవిమర్శకుడు అన్నాడు.

1933-వ సంవత్సరం వేసంగిలో స్టాలిన్ పై బిరియా ప్రాంతములో కొత్తగా కట్టబడిన పారిశ్రామిక పట్నాన్ని చూడబోయినాడు. ఆప్రాంతములో ‘గ్యాఝీ’

అని పేరుగల ఒకగొప్ప కవివున్నట్లుగ ఆతనికి జ్ఞాపకం వచ్చింది. 'ఆయన దే-డీ!' అని అడిగాడు. 'ఆయన యిప్పుడు జైలులోవున్నాడ'ని జశాబు. స్టాలిన్ ఆతనిని తక్షణమే విడిపించివేసి, 'ఈపట్నంమీద కవిత్వం కట్టవలసింద'ని ఆజ్ఞాపించినాడు.

గోకెర-వ సంవత్సరంలో కమ్యూనిస్టు కాంగ్రెస్ లో ఒక ఉపన్యాసకుడు కొన్ని పనికిమాలిన పాఠ్యపుస్తకాలనుగురించి మాట్లాడుతూవుండగా, 'ఇవ్వి గావు, అవ్వి!' అని స్టాలిన్ చురుక్కున దిద్దినాడు.

గోకెర-వ సంవత్సరం డిశంబరులో లెనిన్ గ్రాడ్ నగరములో తన మిత్రుడు కిరోవ్ నెవడో చంపినప్పుడు, స్టాలిన్ స్వయముగ అచ్చటికి వెళ్ళి, 'చంపిన వాడవు నువ్వేనా?' అని ఆహంతకుణ్ణి ముఖాముఖిని అడిగినాడు!

అతని శక్తికి యింకో కారణ మేమిటంటే:—వ మనిషిని యెట్లా పట్టుకురావాలో స్టాలిన్ కు బాగా తెలుసును. గాఢమైన రాజకీయపు టెత్తులు వేయగలడు. పార్టీని భయభక్తులలో వుంచుకొనగలడు. సాటిలేని నిర్మాత అతడు.

అతడు చాలామంది మనస్సులు నొప్పించి యున్నాడు. మానవత్వ మతనియందు లేదని వాదించే కమ్యూనిస్టులు చాలామంది వున్నారు. అయినప్పటికి అతని యనుచరులు అతనికొరకై భక్తివిశ్వాసములతో పనిచేయుదురు. తన అనుచరుల నేరుకొనుటలో అతడు మిక్కిలి

చాకచక్యము చూపును.

స్టాలిన్ వక్తకాడు; అతని ఉపన్యాసములు ఏదో బ్యాంకు పరిపాలనానివేదికలలాగ పొడిపొడిగ వుంటవి. అతని వ్రాతకూడ సులభగ్రాహ్యముగ వుండదు. ముఖ్యముగ ప్రతికక్షుల సిద్ధాంతాలకు తన సిద్ధాంతాలకు వుండే సూక్ష్మభేదాలు ఉపపాదించేటప్పుడు మరీ అధ్వాన్నంగా వుంటుంది. ఏదో పరీక్ష పేపరు వ్రాస్తున్న విద్యార్థి వ్రాతవలె వుంటుంది—‘మార్క్సు’ సిద్ధాంతాలలో తాను మేల్పెనవాడని అనిపించుకోవాలని అతని ఆశ. సిద్ధాంతాలు వదలి మాట్లాడేటప్పుడు మాత్రం చక్కగ, అందరికి తెలిసేటట్లు ఉంటాయి అతని ఉపన్యాసాలు. ఒకప్రశ్న వేసుకోవడం, దానికి జవాబుచెప్పడం—ఈపద్ధతి ఉపన్యాసమంటే అతనికి చాలాయిష్టం. అతని ఉపన్యాసం ప్రశ్నోత్తరమాలికవలె వుంటుంది. శైలి బహుజనులకు తెలిసేటట్లు వుంటుంది.

స్టాలిన్ యోచన మందగితిని నడచినను కూలంకషంగా వుంటుంది. బుద్ధి వెనక, ముందు జాగ్రత్తగ పారచూచుకొననిది నడవదు. చురుకుతనం, తీక్షణం తక్కువ. అయినప్పటికీ గబగబమాట్లాడే హెచ్. జి. వెల్పు పండితునితో స్టాలిన్ తేలిపోకుండ్ గంటలకొద్ది మాట్లాడి నెగ్గగలిగాడు. అట్లాగే గోల్డె-వ సంవత్సరములో అమెరికానుండి వచ్చిన కార్మికరాయబారవర్గంతో కూడ స్టాలిన్ వెనకతీయకుండ్ మాట్లాడగలిగాడు. నాలుగు గంటలు ఎకాఎకినీ అనేకవిషయాలమీద తడుముకో

కుండా సంగతులన్ని పూసగ్రుచ్చినట్లు వివరించి మాట్లాడాడు. మనస్సులో ఏవిషయమునుగురించిగాని ఏమాత్రం జంకువున్నవాడుగాని యిట్లా మాట్లాడలేడు. ఈ సంభాషణ గగ్గోళం మాటలతో అచ్చయివున్నది. సోవియట్ సిద్ధాంతాలన్నీ దీనిలో ఆమూలాగ్రంగా ప్రతిపాదింపబడివున్నవి. ఆసంభాషణ ఇపుడొక అపూర్వగ్రంథమైవుంది.

తాను మరి ప్రశ్నల వర్షానికి జవాబులు చెప్పడం అయిపోయినతరువాత, 'మిమ్ములను నేను కొన్ని ప్రశ్నలు అడగవచ్చునా?' అని స్టాలిన్ అడిగాడు—అమెరికా రాయబారులను. వారు సరేనన్న తర్వాత, రెండుగంటల సేపు వాళ్ళను ప్రశ్నలలో ముంచివేశాడు. తను ఒక్కడు చెప్పిన జవాబులకంటే వారంతా కలిసి చెప్పిన జవాబులు ఏమీ అంత మెరుగుగలేవు. ఈ ఆరుగంటల సంభాషణకాలంలో స్టాలిన్ ను ఎవరు ఒక్కసారియైనా తెల్ల ఫోనులో పిలువలేదు. ఏ శైక్షకటరీగాని వచ్చి ఆసమయంలో తనతో మాట్లాడడానికి వీలులేదని ఖాయీదా చేశాడు. అంటే, ఏపనిమీద కూర్చుంటే, ఆపనిమీదే తదేకధ్యానం వుండాలిగాని, రెండోసంగతి అతనికి పనికిరాదు.

స్టాలిన్ లో యింకోవిశేషం. అతను నమ్మిన కమ్యూనిజమందు అతనికి అమితవిశ్వాసం. ఆవిశ్వాసమే అతనికి బలం. 'పాదిర్'కి ఏనుక్రీస్తుంటే ఎంతభక్తో స్టాలిన్ కు కమ్యూనిజంలాంటే అంతభక్తి.

నిర్దాక్షిణ్యం చూపడంలో స్టాలిన్ అతిగా పో

తాడు. అతడు ఎదిరివర్గంమీద వేసిన శిక్షలు లోకం దద్దరిల్లేటట్లున్నవి. ఎదిరివర్గాన్ని నిర్దాక్షిణ్యంగా దుంపనాశనం చేయడమే రష్యాకమ్యూనిస్టులు మొట్టమొదటినుండి పెట్టుకున్నారు. తన సిద్ధాంతాలకు అంగీకరించకుండా ఎదురుతిరిగిన రైతులను కరువు అనే ఖడ్గంతో నాశనంచేయడానికి స్టాలిన్ జంకలేదు. ఎన్నిచెప్పినా, కొనకు, అన్నిగవర్నమెట్లుకూడ, పశుబలంమీద ఆధారపడవలసిందే అని అనిపించింది.

అయితే, రష్యాలో ఈ పశుబలాన్ని ఎకాఎకీని ప్రయోగించారు. ఒక నూతన సాంఘిక పరివర్తనంకోసం ఉపయోగించారు. ఈపరివర్తనంవల్ల గిరిన్నరకోట్ల రష్యనులకే గాక యావత్తు మానవజాతికికూడ శ్రేయంకలుగుతుందని వీరి నమ్మకం. ఇట్టి సత్ఫలితంకోసం ఏంపనిచేసినాసరే తప్పలేదని ఈరష్యావారిమతం. ఈమాట స్టాలిన్ నిర్భంగమోటంగా చెప్పివేస్తాడు. దాపరికంలేదు. 'మనుష్యులనుఎంతకాలం ఇలా చంపుతూ పోతావయ్యా!' అని అడిగింది ఒకామె స్టాలిన్ ను—'ఎంతకాలం అవసరమైతే అంతకాలం' అని అతడు జబాబుచెప్పాడు!

రష్యాదేశంవిడిచి బయట చాలాకాలంవున్న సోవియట్ నాయకుణ్ణి 'స్టాలిన్ నుగురించి నీ అభిప్రాయం ఏమిట'ని అడిగితే, 'నాకళ్ళకు వెత్తురుత్రాగేవాడులా వున్నాడు!' అని జబాబుచెప్పాడు.

అక్షరతీతము :

౧౯౦౪-వ సంవత్సరంలో విప్లవోద్యమము విఫల

మైపోయినప్పుడు తక్కిన విప్లవనాయకులంతా రష్యా విడిచి పరదేశాలకు పరారై నారు. స్టాలిన్ ఒక్కడే దేశం విడిచిపెట్టకుండ, దేశంలోనే దాగివుండగలిగినాడు. అంతదైర్యం తక్కినవారెవరికి లేకపోయినది. లెనిన్ అంతటివాడు కూడ గోగి-వ సంవత్సరంవరకు ఎక్కడనో పరదేశాలలో కాఫీహోటళ్ళ చిప్పలు కడుగుతూ బ్రతికాడు, విప్లవనాయకులంతా చెల్లాచెదరై తలొక దేశంలో ఇట్టే తలదాచుకున్నారు. ఈపదిపన్నెండేండ్లు కూడ స్టాలిన్ రష్యాను విడిచిపెట్టకుండానేవున్నాడు. ఎక్కడనో ఊడిగంచేసుకుని రహస్యంగా బ్రతికేవాడు ; వీధులూడ్చుకుని బ్రతికేవాడు. ఈస్థితిలో క్రిందితరగతి ప్రజలలో అతనికి బాగా పరిచయం కలిగింది. అచ్చట నున్న విప్లవకూటములతో సంబంధ మేర్పడింది. దానినే తదుపరి అతడు పైకితీసికొనివచ్చి, తనకు అవసరము కలిగినప్పుడు బాగా ఉపయోగించుకున్నాడు.

ట్రాట్ స్కీ హయాంలో వున్నట్టుగ ఇప్పుడు కమ్యూనిస్టుపార్టీలో భేదాలులేవు. స్టాలిన్ కు ప్రతికక్షులెవరూలేరు. స్టాలిన్ ఎదురులేని సర్వాధికారి-నియంత. పార్టీనియమములు, శిక్షణ కఠోరముగ నుండును. స్టాలినే ఈశిక్షణక్రమమునంతను నడిపించును. పార్టీకి, రాజ్యాంగానికి భేదంలేదు- రెండూ ఒకటే. పార్టీయంత్రములో ప్రతిమర, ప్రతికీలు స్టాలిన్ చేతులోవున్నవి.

పార్టీయంత్రము :

స్టాలిన్ వల్ల పార్టీ శైక్రటరీ పదవికి ప్రాముఖ్యం.

వచ్చిందిగాని, పార్టీ శైక్రటరీపదవివల్ల స్టాలిన్ కు ప్రాముఖ్యం రాలేదు ! స్టాలిన్ కు ముందు అనేకమంది శైక్రటరీలుగా వున్నారు, వారిపేర్లు పైకివచ్చినయ్యా? వాళ్ళల్లో ఒక డిప్యూడు బొగ్డనోవ్ అనామకుడు— ఇంకొకడు— క్రెస్టిన్ స్కీ— ఏదో చిన్న ఉద్యోగి! అంతే. పార్టీయం త్రం తనచేతుల్లో వుంచుకోవడంవల్ల చాలా లాభాలున్నయ్యని గ్రహించినవాడు స్టాలిన్ ఒక్కడే. అందుకని, తాను వెనుక అజ్ఞాతంలోవున్న కాలంలో లభించిన తన మనుష్యులనందరిని క్రమక్రమంగా ప్రతి ఆఫీసులోను యిరికించాడు. దానితో క్రమంగా అతనికి బలం పెరిగింది.

‘లెనిన్ తనబుద్ధిబలంచేత, తన ఘనతచేత రాజ్యం చేశాడు. స్టాలిన్ తన నిర్మాణప్రతిష్టతచేత రాజ్యంచేస్తున్నాడు’—అని చాలామంది అనుకుంటారు యిప్పటికే—

కాబట్టి, సహజంగా రాజ్యంలో స్టాలిన్ కంట పడని విషయమంటూ వుండదు. అతడు చారుచత్తుడైనాడు. ఒకనికి ఏదో రహస్యరోగం తగిలింది. ఒకసారి అతడు స్టాలిన్ కంటపడితే, ‘సరే, అబ్బాయి నీరోగం ఎట్లావుంది?’ అని అడిగాడు!

విరోధివర్గాన్ని ఎదిరించవలసి వచ్చినప్పుడు, ‘నా దేముంది? ఇది లెనిన్ చేసిన ఉపదేశమే!’ అని త్రిప్పికొట్టుతూవుండేవాడు. ‘నడిపించేదంతా లెనినే—నేను లెనిన్ చేతులలో నిమిత్తమాత్రుడ’నని స్టాలిన్ చెప్పుతూవుండేవాడు. తన ప్రతికత్తుడైన ట్రాట్ స్కీతో జరిగిన దీర్ఘవివాదములన్నిటిలో స్టాలిన్ ఈ ఎత్తే వేసి దా

టుకు పోతూవుండేవాడు. 'నీలెనినిజమ్, దొంగలెనినిజం' అని ట్రాట్ స్కీని ఎల్లప్పుడు స్టాలిన్ తిడుతూవుండేవాడు. లెనిన్ శిష్యుడు!

రష్యాదేశంలో ఇంతకంటే గొప్పతిట్టు— గొప్ప పాపంలేదు. ఈమాటలకు— పాపము— ట్రాట్ స్కీ క్రుంగి పోతూవుండేవాడు. లెనిన్ వాక్యాలు స్టాలిన్ మాటిమాటికి— భగవద్గీతలో కాలకు మల్లే— ఉద్ఘోషిస్తూ వుండేవాడు.

దీనినిపట్టి యింకొక విశేష మేర్పడుతూవుంది. బయటి ప్రపంచ మంతా తమకు శత్రువనే సిద్ధాంతమీద సోవియట్ యొక్క మూలబలం యేర్పడ్డది. కాబట్టి దాని బలంమీద అదే ఆధారపడవలసి వచ్చింది. అందువల్ల, సోవియట్ నిర్మాణం జిగిబిగిగ, స్వయంసంపూర్ణంగా, రెండవవాళ్ళ ప్రేక్ష్యం లేకుండ ఏర్పడ్డది. మార్క్సు, లెనిన్ — చెప్పిన మాటలే ఆదేశానికి ప్రమాణాలు. దానిలో మార్క్సుకు అవకాశంలేదు. ఆప్రమాణప్రకారం తు, చ, తప్పకుండ సంఘాన్ని నడిపించే స్టాలిన్ రష్యాలోనున్న ప్రజాసామాన్యానికే కాకుండ, తక్కిన విరోధప్రపంచాన్ని ముఖాముఖి ఎదుర్కొనుచున్న తదితరరష్యనులకు కూడ ప్రవక్త అయినాడు.

నాయకుడు సిద్ధాంతంలో ఐక్యమై పోయినాడు. అందువల్ల, ఉభయులకు అవినాభావసంబంధమేర్పడింది. స్టాలిన్ లేనిది రష్యాలేదు— కమ్యూనిజంలేదు.

విష్ణువజ్ర వితం

అసలు అతనిపేరు యోసిఫ్. 1977-వ సంవత్సరంలో జార్జియా రాష్ట్రంలో, టిఫ్లిస్ పట్టణ సమీపమున 'గోరా' గ్రామంలో స్టాలిన్ జన్మించినాడు. అతని శరీరం ఉక్కు లేక 'స్టీల్' లాగ వుంటుంది కాబట్టి లెనిన్ అతనికి 'స్టాలిన్' అనే మారుపేరు పెట్టినాడని చెప్పుకుంటారు. కాదు, వెనుక 'గోరిన్', 'గోరిన్-వ' సంవత్సరాలలో అజ్ఞాతంలో వున్నప్పుడు—లెనిన్ అతనిని ఎరుగక పూర్వమే—ఎవరో అతని కీపేరు పెట్టారని మరి కొంద రనుకుంటారు.

స్టాలిన్ తండ్రి చెప్పులుకుట్టుకునేవాడు. అతనికి కొంచెం వ్యవసాయమున్ను ఉండేది. వాళ్ళది కటిక పేద సంసారం. ముసోలిన్ సంతారంకూడ యింతపేదగానే వుండేది. అయినప్పటికీ స్టాలిన్ కు ఎట్లో నాలుగు అక్షరం ముక్కలు అంటినవి. 1917 - 19 సంవత్సరాల మధ్య నాలుగేండ్లపాటు స్టాలిన్ టిఫ్లిస్ పట్నంలో వేచాంత మరంలో చదువుకున్నాడు. పోరోహిత్వానికి కావలసిన ట్రయినింగ్ పొందాడు.

స్టాలిన్ తండ్రి - హిట్లరు తండ్రివలెనే—దూర దృష్టి లేనివాడు. తనకొడుకు తనకులవృత్తి—అనగ చెప్పులుకుట్టుకుని బ్రతికేపనే—అవలంబించవలసినదని అతని

కోరిక. కాని, తల్లి యిష్టపడలేదు. కుర్రవాణ్ణి బడికి పంపించి తీరాలని తల్లి పట్టుపట్టింది. స్టాలిన్ కు మార్కు సిద్ధాంతాలయందు అభిమానంమెందు. అందుకనే అతనిని మరంనుంచి వెళ్ళగొట్టారట! ఇది నిజంకాదని కొందరంటారు. మరంకో వుండగ, సరిగ తిండితిప్పలులేక, కుర్రవానిశరీరారోగ్యం చెడిపోవడంచేత, తల్లియే నాలుగేండ్ల పాటు చదువు మాన్పించిందట!

స్టాలిన్ తల్లి యిప్పుడు జీవించివుంది. ఆమెపేరు ఏకటెరినా. ఆమె టిప్లీన్ పట్టణంలోవుంది. ఆమెకు ఆ ప్రాంతపు 'జార్జియా' భాషతప్ప రష్యాభాష రానేరాదు. కొడుకును 'సోసో' యను ముద్దుపేరుతో పిలుస్తుంది. 'మాఅబ్బాయి మంచివాడ'ని అంటుంది. తన కొడుకుకు గలిగిన యింతఘనత ఏమిటో—పాపం—ఆమెకు అర్థంకాదు. కొన్నేళ్ళక్రిందట స్టాలిన్ ఆమెను 'మాసోక్' నగరానికి తీసుకువచ్చాడు. కాని, ఆమెకు అక్కడవుండడం ఏమీ నచ్చలేదు. తన 'అబ్బాయి'కి గలిగిన యీ ప్రాముఖ్యము, గొప్పతనం ఏమిటో తెలియక ఆమె కంగారుపడుతూ వుండేది. ఆమెకు అంతా అయోమయంగా కనపడింది. సంసారం గడవడానికి తన అబ్బాయి ఏమి పని చేస్తున్నాడో ఆమెకు అర్థంకాలేదు. అందుచేత ఆమె 'నే నిక్కడవుండన'ని చెప్పి తిరిగి టిప్లీన్ కొండలకు వెళ్ళిపోయింది.—కొంత సంతృప్తితో, కొంత విచారంతో—

స్టాలిన్ ఎదుర్కొనవలసిన సమస్యలు, అతిక్రమింపవలసిన కష్టములు, సాధింపవలసిన కార్యములు ఎన్నోకలవు. కారల్ మార్కుస్ సిద్ధాంతముల ప్రకారమే ఫ్యాక్టరీలు, రైల్వేలు, బ్యాంకులు మున్నగు ఆధునిక పారిశ్రామిక జీవనసంస్థలన్నియును పరిపూర్ణముగ నభివృద్ధినందిన దేశముననేగాని, సామ్యవాదం జయప్రదం కాజాలదు. ఇట్టి సంస్థలు కేవలం నామమాత్రముగ నున్నప్పుడే- విషమించిన పరిస్థితులనుబట్టి- రష్యనుప్రజలు సామ్యవాదమును స్వీకరించుట తటస్థించినది.

పైగా ఇంగ్లండు, ఫ్రాన్సు, జర్మనీ, ఇటలీ మున్నగువానివలె రష్యా చిన్నదేశంకాదు. భూభాగంలో రష్యా ఆరవవంతును ఆక్రమించుకొనివుంది. అందు వంద ప్రత్యేకజాతులు కాపురమున్నవి. అరువది భిన్నభాషలు ప్రచారంలోవున్నవి. ఇంత విస్తృతదేశమున, ఇన్ని ప్రత్యేకజాతులమధ్య ఎన్నో భిన్నభాషలు ప్రచారంలో ఉన్నప్పుడు—సామ్యవాదసిద్ధాంతాలమాట నటుంచి—ముందు ఏకాద్యమైన సాధించడం సామాన్యమా? ఇటువంటి పరిస్థితులు స్టాలిన్ కు ఆమూలాగ్రంగా తెలియనివి కావు. అసలే, ఉక్కుమనిషి; అందులో గొప్ప సంఘనిర్మాత—అటువంటి వాని విప్లవచరిత్రతెలుసుకొనుట మన విధి.

స్టాలిన్ పుట్టినది జార్జియా ప్రాంతము. జార్జియా భాషకు రష్యాభాషకు చాలా తేడాలున్నవి. ఈరోజువరకు కూడ స్టాలిన్ మాట్లాడే రష్యాభాషలో జార్జియా

యాస కనబడుతుంది. జార్జియనులు రష్యాఖండమునకు దాక్షిణాత్యులు. వీరిలో 'క కేసియను'ల రక్తము మిళితమైయున్నది. వీరు అనాగరికపు కొండజాతివారు. సరిహద్దుప్రాంతాలలో పరాయివారి తాకిడిలను మోటు పరికరాలతో ఎదుర్కొనుచుండే స్వభావముగలవారు. షట్కదల, తీవ్రస్వభావము- శరీర సాటవముతోపాటు వీరిలో నాటుకొనియున్నవి. వీరు ఆర్యీనియనుజాతివారికి సన్నిహితులుగ నున్నారు. వీరికి ప్రత్యేకజాతీయాభిమానముతో కూడుకున్న చరిత్రగలదు.

* * *

మొదట్లో— అతనికి సోవియట్ గవర్నమెంటులో ఏ ఉద్యోగములేదు. కేంద్రకార్యనిర్వాహకవర్గములో (ఎగ్జిక్యూటివు కమిటీలో) గల 32 గురు మెంబర్లలో అతను ఒకడు. సోవియట్ పార్లమెంటు కిది ప్రాణతుల్యమయిన కమిటీ. సిద్ధాంతరీత్యా, మంత్రివర్గమువారు (క్యాబినెట్) ఈ కమిటీకి బాధ్యులు. కాని, అతను ఈ క్యాబినెట్లో మెంబరుకాదు.

అత డప్పుడు జనరల్ శైక్రటరీ కూడ కాదు. అయిదుగురు పార్టీ శైక్రటరీలలో అతను ఒకడు. పార్టీపత్రిక అయిన 'పోలిట్ బురో' (Politburo) ను నడిపించే పదిమందిలో అతను ఒకడు.

సిద్ధాంతరీత్యా ఆలోచించినట్లయితే, సెంట్రల్ కమిటీవారు స్థానినును ఈ మెంబరు పదవులన్నిటినుండి 'బర్తరపు' చేయవచ్చును. సెంట్రల్ కమిటీ తీర్మానముల

కన్నిటికి అతడు బద్ధుడై యుండవలెను. కాని, క్రియల్లో అతనిని ఎవరూ 'బర్తరపు' చెయ్యలేనిస్థితి యేర్పడ్డది. ఏలననగ, సెంట్రల్ కమిటీ యెన్నికలన్నీ అతని చేతుల లోనే వున్నవి.

పార్టీ, రాజ్యాంగము

ఈరెండు రష్యాలో క్రియకు ఒక్కటే అని చెప్పినాను. కాని, సిద్ధాంతంలోమాత్రం వాటిని అతను వేర్వేరుగ వుంచాడు. అతనిని పార్టీనాయకుడేగాక, ప్రధాన మంత్రిగకూడ వుండేవాడు. స్టాలిను యీ రెంటిని విడగొట్టినాడు. ఈ ఉద్యోగా లేవీ స్వీకరించకుండ, తాను వెనుక సూత్రధారుడుగనుండి నడిపించాలని అతని ఉద్దేశ్యము. ౮గి లక్షల చదరపుమైళ్ళ విస్తీర్ణంగల రష్యా ఖండానికి ఇప్పు డతడు కిరీటంలేని రాజు-సర్వనియామకుడు.

అయితే—అతను విప్లవోద్యమములో చేరడానికి రెండుకారణా లేర్పడ్డవి.

ఒకటి : అతని కటికపేదరికం.

రెండవది : చదువుకునే రోజుల్లో మఠములో అతనికి గలిగిన అనుభవాలు. మఠములో వుండే ఉపాధ్యాయులు, గురువులు వట్టిటక్కర్లు, అహంకారులు.—మూఢనమ్మకం గలవాళ్లు, పూర్వాచారపు పట్టుదల గలవాళ్లు—రెండవ అభిప్రాయాన్ని వాళ్లు సహించరు. వీళ్లు చెలాయించే అధికారంచూస్తే అతనికి ఒళ్లుమండేది. మఠంలో చదువుకున్న ఈనాలుగేండ్ల కాలము స్టాలిను జీవితములో చాల ముఖ్యమైనకాలము.

ఇదే అతని భావిజీవితపంథాను నిర్మాణము గావించినది. మరం వదలగానే బయట 'మార్కుస్' సిద్ధాంతాలతో పనిచేయుచున్న మిత్రవర్గంతో అతను చేరాడు. అప్పటి నుండి అతని విష్ణువజ్రవితము ప్రారంభమై నేటివరకు నిరా ఘాటంగా సాగిపోతూవుంది.

౧౮౯౮ మొదలు ౧౯౧౭ వరకుగల ౧౯ సంవత్స రాల అజ్ఞాతకాలములో అతను ఒక్క నిమిషముకూడ వృధాపోకుండ కృషిచేశాడు. ఆకృషిలంతా విష్ణువం కోసమే. ఒకగొప్ప విష్ణువసంస్థలను నిర్మించడానికి ఎంతో ఓపికతో, పట్టువీడనిదీక్షతో పనిచేశాడు. ఎన్నో బాధలను, కొరడావేటులను భరించినాడు. కారాగారములలో మ్రగ్గి నాడు. ఉరికంబములచెంత కేగినాడు. ఇంతేనా? కాదు! విష్ణువముకోసమే విష్ణువ మొనర్చినాడు. ప్రతికక్షులను పరాధూత మొనర్చినాడు, నూత్నమానవసంఘనిర్మాణ మునకు పునాదిని వేసినాడు.

హిట్లరు, ముసోలినీలు కూడ జైల్లోవున్న వాళ్లే - కాని, స్టాలిన్ కేవలము జైలుపక్షి అయిపోయి నాడు. 'జారు' చక్రవర్తియొక్క పోలీసులు అతనిని అయిదుసార్లు పట్టుకొని, అయిదుసార్లు దేశంనుంచి వెళ్ళ గొట్టారు. నాలుగుసార్లు జైలులో పెట్టారు. నాలుగు సార్లు తప్పించుకున్నాడు. అయిదోసారి, చలిచే బిగుసుకు పోయే ఉత్తరప్రాంతంలో ఖైదుచేశారు. ౧౯౧౭ సంవ త్సరమున విష్ణువము జయప్రదమైనప్పుడు, విష్ణువకారులు అతనిని విడిపించారు.

విప్లవదార్జన్యకార్యాలలో అతను తోడ్పడుతూ వుండేవాడు. పార్టీకి డబ్బు కావలసివచ్చేది. దానికోసం బ్యాంకులు కొల్లగొట్టేవారు. నిరుపేదలను కొల్లగొట్టి పోసుకున్న గుట్టలుకావా యీ బ్యాంకులోని ధనము అని వారివాదము.

౧౯౦౭-వ సంవత్సరములో టిఫ్లిసులో జరిగిన దోపిడీకి అతనుకూడ కొంత బాధ్యుడు. ఈదొమ్మిలో సుమారు ఐదైదు మంది చచ్చారు. ఒక ఓడలో కర్రెస్పిన్కోట్లు వెళ్లుతూవున్న సంగతికనిపెట్టి అతని తాలూకు మనుష్యులు ఆ ఓడమీదపడి దోచుకొని ౭౫ వేల జాల్గర్ల నోట్లుచేత చిక్కించుకొని, పరాగై నాడు. హత్యలు వలన సరంగా హెచ్చుగాచేయబడినవని చెప్పి పార్టీలోని పై అధికారు లాతనిని మందలించి, కొద్దికాల మతనిని పార్టీలోనుండి వెళ్ళగొట్టినారు.

ఇన్ని జైలుశిక్షల, ప్రవాసాల మధ్య అప్పుడప్పుడతను గ్రంథాలు వ్రాస్తూవుండేవాడు. పత్రికలు నడిపిస్తూ వుండేవాడు. కాస్పియను సముద్రతీరానవున్న, బాకూ పట్నంలో 'వ్రెమియా' (Vremia) అనే బోల్షేవిక్ పత్రికను జార్జియాభాషలో నడిపించాడు. పార్టీమీటింగుల నిమిత్తం దేశదేశాలుతిరిగాడు. ఇతర నియంత లింతగా దేశము తిరగలేదు. ౧౯౧౨ సంవత్సరం నాటికే 'సోషలిజం- జాతీయసమస్య' (Socialism and the National Question) అనే పుస్తకంవ్రాశాడు. ద్యూమ (Duma) లో సోషల్ డెమోక్రెటిక్ పార్టీకి అతడు ఈ

రోజులలో నాయకుడు—పార్టీపత్రికయైన 'ప్రవడా'కు (Pravda) అతడు సంపాదకుడు. ౧౯౧౩ సంవత్సరములో జారు ప్రభుత్వ మతనిని అరెస్టుచేసి, ఆఖరుపర్యాయము ఖైదులోవేసింది.

స్తాలిను జీవితాని కిది అంతా పూర్వరంగం. ౧౯౧౭-వ సంవత్సరంలో అసలు జీవితం—ఉత్తరరంగం—ప్రారంభమైంది. ఒక్కరాత్రిలో స్థితి హఠాత్తుగ తిరిగిపోయింది. జైళ్ళలో వున్నవాళ్లు, రహస్యంగా నేల బొరియలలో కుట్రలుపన్నుచున్నవాళ్లు.—వీళ్ళంతా తెల్లవారేటప్పటి కల్లా రాజ్యాంగాన్ని స్వాధీనపరుచుకొని, తక్కులమీద—బైతాయించి—కూర్చున్నారు.

వీరి కిప్పుడు విప్లవము, కుట్రలు పనిగాక, రాజ్యాంగాన్ని నడిపించే బాధ్యత నెత్తిమీదపడింది. తాము రాజ్యాంగంలో అవలంబించే పార్టీసిద్ధాంతాలను ప్రతిపాదించడానికి 'పోలిట్ బూరో' (Politburo) అనే పత్రికను వీరు ౧౯౧౭-వ సంవత్సరం అక్టోబరు ౧౦-వ తేదీని స్థాపించారు. ఆరోజునుంచి కూడ స్టాలిను యీపత్రికను నడిపించే కమిటీలో మెంబరుగ వున్నాడు. తక్కిన మెంబర్లు: * లెనిను, ట్రాట్ స్కీ, జినోవీ, కమెనవీ వగైరాలు. మంత్రివర్గము నిర్మాణమైనప్పుడు అతనికి రెండు డిపార్టు

* కాని యిప్పుడట్లుకాదు. లెనిన్ మరణించిన వెనుక సంపాదకీయవర్గం మారింది.

మెంటులు ఒప్పగించారు : కార్మికులను, కర్షకులను అజమాయిషీచేసే డిపార్టుమెంటు ఒకటి. జాతీయనిర్మాణము చేసే డిపార్టుమెంటు రెండవది.

దరిమిలా సంభవించిన అంతఃకలహాలలో (సివిల్ వార్)లో ట్రాట్ స్కీ అంత చురుకుగ స్టాలిను జోక్యం కలిగించుకోలేదు. ౧౯౨౧-వ సంవత్సరంలో జరిగిన సిపాయిల తిరుగుబాటును అతడు అణచివేయగలిగినాడు. దీనికి బహుమతిగా లెనిన్ అతనికి పార్టీ శైక్రటరీ పని యిప్పించాడు. దీని ఆధారంచేతనే అతను పైకి రాగలిగినాడు.

రష్యాదేశము ఒక్కభాషతో, ఒక్కజాతి ప్రజలతో కూడుకొన్న దేశంకాదని ఇదినరకే ముచ్చటించి యుంటిని. అచ్చట కనీసము నూరు భిన్నజాతులైనా వుంటాయి. ఈభిన్నత్వం పోగొట్టి, అన్నిజాతులవారిని ఏకరష్యాజాతిగా చేయవలసిన పని అతనివంతుకు వచ్చింది గదా! దీనికి గవర్నమెంటులో ప్రత్యేకము డిపార్టుమెంటు సృష్టించి, అతనికి అప్పగించినారు. ఈపనికి అతను బాగా తగివున్నాడు, ఏలననగ : అతను స్వతహాగా ఫక్తురవ్యనుజాతివాడు గాడు—అతను జార్జియను జాతివాడని పైన చెప్పియుంటిని. కాబట్టి, రష్యనులు కాని యితర జాతులవారిని 'మనమంతా మన భిన్నత్వాన్ని మరచిపోయి ఏకరష్యాజాతి కావాలి' అని బోధచేయడానికి అతను బాగా పనికివచ్చాడు. ఆయా భిన్నజాతులకు కొంతవరకు తమ స్వయంవ్యక్తిత్వం చెడిపోకుండ కాపాడుకో

దానికి స్థానికావకాశము లిస్తూ, ఏకరమ్యాజాతిని నిర్మించ వలసిన బాధ్యత అతనిమీద పడింది. ఆయారాష్ట్రము లకు స్థానికవ్యవహారములలో స్వాతంత్ర్యం యిస్తూ మొత్తం అన్నిరాష్ట్రాలుకలిసి యావత్తు రమ్యాకు 'యావ ద్రమ్యా సోవియట్ రాష్ట్రమును' (U.S.S.R) కొక దానిని తెనిను ఆధిపత్యంక్రింద అతను సృష్టించాడు.

ట్రాట్ స్కీ అంటే అతనికి మొదటినుంచి అసూయయే—అందువల్ల, కొద్దిరోజులలోనే ఇద్దరికి సంఘర్షణ బాగా ఏర్పడింది. ఒకసారి యుద్ధంలో కొంతమంది సైనికులను అసమర్థులనిచెప్పి అతను కాల్పించివేశాడు. అప్పుడు సర్వసేనాపతిగవున్న ట్రాట్ స్కీ ఈచర్యను ఖండిస్తూ టెల్లిగ్రాముయిచ్చాడు. 'ఈ టెల్లిగ్రాము బుట్టదాఖిల్' అని ఆ టెల్లిగ్రాముమీద అడ్డముగా వ్రాసి, అతను దానిని బుట్టదాఖిల్ చేశాడు !

ఇంకోగాధ : పెట్రోగ్రాడ్ పట్నంలో స్టాలిను ఒకసారి శిఫాయిలను వరుసగ నిలువబెట్టి అడనూయిషీ చేస్తున్నాడు. అందులో ఒకడు అతనికి సలాంచేయలేదు. 'ఏమి సలాంచేయ్యవు' అని అతను అడిగాడు. ఆ సిఫాయి వెంటనే తన కాళ్ళబూట్సువంక, అతని కాళ్ళబూట్సువంక చూపించాడు. వాని కాళ్ళబూట్సు బురదకొట్టకొని, చినిగివున్నవి. అతని బూట్సు చక్కగ, కొత్తగ నిగనిగలాడుతూవున్నవి. అతను మారుమూట మాట్లాడుకుండ తన కాళ్ళబూట్సుతీసి సిఫాయికి పారేసి,

వాని కాళ్ళ మురికిబూట్లు తాను తీసికొని తొడుక్కున్నాడు. ఇట్లా ఆమురికి బూట్లు శానానోజులు తొడుక్కున్న తర్వాత, లెనినే వాటిని బలవంతంగా తీయించి, మళ్ళీ మంచిబూట్లు తొడుక్కునేటట్లు చేశాడు.

తన తర్వాత నాయకత్వానికి స్టాలినునే పెట్టాలని మొదట లెనిను అనుకున్నాడు. ఎందుకంటే- అతను జార్జియాకొండజాతివాడు కాబట్టి, ఎంతటిశ్రమకై నా ఓర్చి పనిచేస్తాడని లెనిను అభిప్రాయపడ్డాడు. 'లెనిను స్టాలినును నమ్ముతున్నాడు గాని, స్టాలిను ఎవరినీ నమ్మడు' అని ఆరోజులలో అందరు అనుకునేవాళ్లు. ఈసంగతి పై న మొదటిభాగంలో వ్రాసిన లెనిను వాక్యాలవల్లనే స్పష్టం గా తెలుస్తోంది. మరియు, 'వీణ్ణి వంటచెయ్యమంటే అతి ఘోరపాకంచేసి తగలేస్తాడు' అన్నాడు లెనిను.

లెనిను చావగానే స్టాలిను కార్యక్రమం సాగించాడు. అతనున్ను, జినోవీయున్ను లెనిను శవాన్ని మోశారు. ఇది ౧౯౨౪-వ సంవత్సరపుస్థితి. అయిదేండ్లయేటప్పటికి పరిస్థితులు మారినవి. ఈ అయిదేండ్లలో అతను తన చేతికి అడ్డమువచ్చిన ప్రతికక్షులనందరిని కలుపు మొక్కలు ఏరి పారవేసినట్లు యేరి పారవేసి, వార్టీయం త్రాన్ని సంపూర్ణంగా తన గుప్పెటలో పెట్టుకున్నాడు. వార్టీసిద్ధాంతాలకు అర్థంచెప్పడానికి తనకుతప్ప యింకెవరికి అధికారంలేదన్నాడు. తనతో అంగీకరించని వాళ్ళంతా పవిత్రపథాన్ని తప్పి నడిచేవాళ్ళని చెప్పి స్టాలిను నిందించి తీసి పారవేసినాడు. ఈరీతిగ యావద్రష్యారాజ్యానికి

ఎదురులేని నియంతగ నేడు అతను నిలబడియున్నాడు.
 ఈస్తికి రావడానికి అతనికి అయిదేండ్లు పట్టింది. మొదట
 ఆ అగ్నిపరీక్షకు అతడు భయవిహ్వము కాలేదు.
 తదుపరి, ఈవిజయలబ్ధికి అతడు గర్వభూతుడును కాలేదు.
 సర్వకాలసర్వావస్థలయందును అతడు అచ్యుతుడే! అవ్య
 యుడే! అజేయుడే!

ట్రాట్ స్కీ

‘ట్రాట్ స్కీకి నాకు వ్యక్తిగత ద్వేషాలేమీ లేవ’ని స్టాలిను అంటాడు. అయినప్పటికీ, వ్యక్తిగత విభేదాలు యేర్పడ్డమాట వాస్తవము. ఒకరినిచూస్తే ఒకరికి బాత్తుగా గిట్టదు. ఇద్దరిమధ్య పచ్చగడ్డి భగ్గున మండుతుంది. ఇద్దరు చెరివొక లోకంనుంచి వచ్చారు. మార్క్సు సిద్ధాంతాలు కూడ ఈయిద్దరిని కలపలేక పోయినాయి. ‘ట్రాట్ స్కీ పై తరగతివాడు, బూటకం మనిషి’ అని స్టాలిను తిట్టేవాడు. నిజమే ట్రాట్ స్కీ సాంఘికవిషయాలలో తప్ప, తక్కిన అన్ని విషయాలలో పై అంతస్తువాడే— అతనికి గొప్పమేధాశక్తి, ధైర్యసాహసములు, మంచి నడవడి గలవు. ‘స్టాలిను వట్టి అడవిమృగము. మోటమనిషి— ద్రోహి—లంచగొండి’ అని ట్రాట్ స్కీ తిట్టేవాడు.

ఇద్దరు వ్యక్తులమధ్య చెలరేగిన తుచ్చమైన వ్యక్తి ద్వేషమనే యిట్టి అల్పవిషయము రష్యావిప్లవచరిత్రయందీనిత ప్రాముఖ్యము వహించుట విచిత్రము. అయినప్పటికీ ఉన్నసంగతి అది. ఈవ్యక్తిద్వేషాన్ని ఇతర సందర్భములు కూడ బలపరచినవి.

స్టాలినును ట్రాట్ స్కీ బహిరంగం కావాలని తిట్టి పోసేవాడు— అంత వొళ్లుమంట, అతనంటే ట్రాట్ స్కీకి—

కమిటీ మీటింగులలో అతను మాట్లాడడం మొదలు పెట్టగానే, ట్రాట్ స్కీ అందరూ చూసేటట్టుగ ఒకపత్రిక తీసికొని, మొగానికి అడ్డం పెట్టుకోని, అటుతిరిగి చదువు కుంటూ కూర్చుండేవాడు.

ఉభయుల తత్వాలకు చాలా లోతైన భేదమున్న మాట నిజము.

స్తాలిను గొప్పమంత్రాంగి; కమిటీలతలలుమార్చే వాడు. ట్రాట్ స్కీ ఒంటరెత్తువాడు. ఒకశ్చలోకలసి పని చేయలేడు. ఏపార్టీలోను చేరలేక—ఏపార్టీలోనూ అతికి ఉండలేక ఇరవై యేండ్లు అఘోరించాడు.

స్తాలిను స్తబ్ధ ; ట్రాట్ స్కీ చలాకీయైనవాడు. స్తాలిను కదలకుండా, మెదలకుండా, కూబితనంగా పొంచి వుంటాడు.

ట్రాట్ స్కీ నిర్బోగమోటంగా లోడలోడ నూట్లాడేస్తాడు. స్తాలిను బాంబులు విసురుతాడు. ట్రాట్ స్కీకి పొంచుండి తుంటరితనంగా దౌర్జన్యం చేయడం గిట్టను. స్తాలిను వెనుకనుండి సూత్రాలులాగి నాటకం ఆడిస్తాడు : తన పేరుప్రతిష్ఠలు పైకిరావాలని అతనికి గాఢమైన కోర్కె, అతడు బ్రతుకనేర్చినవాడు.

ట్రాట్ స్కీ ఉద్రేకి- సిద్ధాంతవాది, బడాయికోరు. స్తాలిను గొప్పనిర్మాత; ట్రాట్ స్కీకి రాచకీయతంత్రాలు బొత్తుగ తెలియవు, సిద్ధాంతాలు నడలించి పనిచేయలేడు, అతనితో రెండోవాడు కలిసి పనిచేయడంకష్టం.

వాళ్ళ నవ్వులలోనే తేడావుంది. గమనించాలే

గాని—స్త్రీలిను నవ్వితే అప్పుడే వేటనుమ్రొంగిన పెద్దపులి మొగంవలె వుంటుంది. ట్రాట్ స్కీ నవ్వు పసిపిల్లాడు నవ్వి నట్లుంటుంది. సై బిరియానుంచి తప్పించుకు పోవడం లోకూడ యిద్దరికి తేడాలున్నవి, స్త్రీలిను జాగ్రత్తగ, ఎవరికి తెలియకుండా పారిపోయినాడు. ట్రాట్ స్కీ అందరికల్లా పడ్డాడు, గాలిలో పైకి ఎగుగుతున్న పటం లాగ.

వ్యక్తిగత విషయములలోనే గాకుండా, రాచకీయా భిప్రాయాలలో కూడ ఉభయులకు చాలా పెద్ద తేడాలున్నవి. సోవియట్ రాజ్యాంగాన్ని నడిపించడంలో ఇవి ఒకటి నొకటి ఎదుర్కొన్నవి. 'మనదేశం సంగతి మనం చూసుకుంటే చాలులే!' అని స్త్రీలిను ఉద్దేశం. 'అట్లా గాదు, లోకంలో మనం కేటాయింపుగ ఉండడానికి వీలు లేదు- ప్రపంచంలోవున్న తక్కినదేశాలన్నీకూడ మన విప్లవమార్గానికి వస్తేనేగాని, మనరష్యాలోనైనా సోవియటురాజ్యపద్ధతి నిలవడ'ని ట్రాట్ స్కీ అభిప్రాయం.

లెనిను మరణానంతరం జరుగుతున్న సంగతులు చూస్తే, ట్రాట్ స్కీవర్గం వారికి కంపం పుట్టింది. ధనిక వర్గాలవారిని కొంత శాంతి పరుచుటకై లెనిను లాత్కాలి కముగ ఒకనూతనఆర్థికవిధానాన్ని సూచించాడు. ఇదే ఎల్లప్పుడు స్త్రీలిను సాగించేటట్టుగ ట్రాట్ స్కీ పార్టీ వారికి కనిపించింది. యావత్తు రాజ్యాంగాన్ని కమ్యూనిస్టు పద్ధతిలోకి మార్చే విషయంలో పని అతిమందంగా జరుగు

తోందని వీరివాదన. దేశంలో పని యింత మందకొడిగ
చేస్తూ, ఇతర దేశాలలో కూడ ఏమీ ప్రచారం లేక
పోతే, కమ్యూనిజం అసలే చచ్చిపోతుందేమోనని వీరి
భయం.

ఆనియంత ఈ అభిప్రాయాలతో ఏకీభవించలేదు.
'ఓ! బయటి దేశాల అబ్బాయిలూ, మిర్చాప్టే తొందర
పడకండి- ఓయిరవై యేళ్ళ పాటు ఓపికపట్టండి- అప్పు
డంతా ఒకతోవకు వద్దాము' అంటాడు అతను. 'కాదు,
బయట దేశాలవాళ్ళంతా ఇప్పుడే మాతో కలియండి—
మీమీ దేశాలలో ఇప్పుడున్న ధనికరాజ్యాల నన్నిటిని
యిప్పుడే కూలదోసి, మాదోవకురండి' అంటాడు
ట్రాట్ స్కీ—

ముందు మనసుల్లు చక్కచేసుకుంటే, తర్వాత
పరాయివాళ్ళకు సహాయంచేయవచ్చు నంటాడు అతను.
మన యిల్లేమిటి? ఎవ డిల్లు వాడికేముందు, కాబట్టి,
అంతా వొక్కసారే జరగాలంటాడు ట్రాట్ స్కీ— 'ఇత
రుల సంగతి మనకెందుకు, మనదేశంతోటే సంతృప్తిపడి
కూర్చుందా మంటాడు స్టాలిను.

'కాదు, ప్రపంచాన్నంతా మనదోవకు తీసుకు
రావాలి. అన్ని దేశాల్లో మనం తాండవనృత్యం తొక్కా
లంటాడు' ట్రాట్ స్కీ.

కాని, నిజస్థితిచూస్తే, స్టాలినుమాట సరియై
నట్లున్నది. అతడు పెట్టిన పంచవర్ష ప్రణాళిక జయ
ప్రదంగా సాగింది. ఇదే స్టాలినుమాటకు ఋజువు. ట్రా

టాట్కీని దేశాన్నుంచి వెళ్ళగొట్టక పూర్వం, ఏడేండ్ల క్రిందట, ఈప్రణాళిక యింత జయప్రదంగా సాగుతుందని యెవరనుకున్నారు? ఇప్పుడు డంతా చెప్పవచ్చు! స్టాలిను యొక్క దూరదృష్టికి, పట్టుదలకు అతన్ని అభినందించక తప్పదు.

ఉద్యమం అతితొందరగా పోతొందన్నవాళ్లను ఏ పద్ధతులమీద ఎదిర్చి చెదరగొట్టాడో అభిమందంగా పోతొందన్న ట్రాట్కీ వర్గాన్నికూడ అదేపద్ధతిని స్టాలిను చెదరగొట్టి వేశాడు. ఆపద్ధతులు రెండు : (౧) పార్టీయంత్రాన్ని స్టాలిను తన గుప్పిటలో పెట్టుకున్నాడు, (౨) 'లెనెనిజం'కు అతడు చెప్పినఅర్థంవల్ల అతని ఎదిరి కక్షవా రందరు ద్రోహులై పోయినారు. కాబట్టి, శిక్షా పాత్రులై పోయినారు.

ట్రాట్కీ రష్యాదేశాన్నుంచి వెళ్ళగొట్టబడి, యిప్పుడెక్కడనో ప్రవాసంలో వున్నాడు. అతడుకూడ పార్టీని లేవదీశాడు. దానికి అమెరికాధనికులు మద్దతు చేస్తున్నారు. వారే ట్రాట్కీవ్రాసిన పుస్తకాలుకొని, అతనికి డబ్బిస్తున్నారు. దీనినిబట్టి చూస్తే, ట్రాట్కీ ధనికవర్గాలవాళ్ళ వశమైపోయి కమ్యూనిజం సిద్ధాంతాలకు ద్రోహియైనాడని స్టాలిను లోగడచేసిన నిందకు, ఈమధ్యచేసిన వాటిని బట్టి కాకతాళన్యాయంగా బలం కలుగుతోంది.

* * *

ట్రాట్కీమీది కసిచేత స్టాలిను చాలా కఠినంగా

ప్రవర్తించాడు. అతనిపేరు భవిష్యత్సంతతివాళ్ళ కెవరికి తెలియకుండా మాపివేయాలనిచెప్పి, అన్ని రికార్డులలోను, స్కూలు పుస్తకాల్లోను అతనిపేరు కొట్టించివేశాడు. స్టాలిను! కాని, ఈఉద్దేశ్యం నెరవేరుతుందా? 'అక్టోబర్ విప్లవం'—అనే పుస్తకంలో స్టాలిను అతని సేవను గురించి ఉగ్గడించక తప్పిందికాదు. 'అక్టోబర్ విప్లవంలో కామ్రేడ్ ట్రాట్ స్కీ బాగా పోరాడినాడని వొప్పుకొనక తప్పదు'—అని విధిలేక స్టాలినే వ్రాయవలసి వచ్చింది.

ట్రాట్ స్కీమీద స్టాలినుకు కోపం ఉండడాని కొక తమాషా కారణంఉంది. ప్రపంచంలో సాధారణంగా ఇది జరుగుతూవుంటుంది. ప్రథమంలో ట్రాట్ స్కీ వేసిన స్కీమునే స్టాలిను దొంగిలించినాడని చెప్పవచ్చును. ఈ దొంగతనాన్ని కప్పిపుచ్చాలనే ఈర్ష్యయే స్టాలినుకు గలిగిన ద్వేషభావానికి కారణం. స్టాలిను అమలుజరిపిన పంచవార్షిక ప్రణాళిక ౧౯౨౧ సంవత్సరంలో ట్రాట్ స్కీ చెప్పినదే. ధనికులగు రైతులను వెళ్ళగొట్టవలసిన దని ట్రాట్ స్కీ ౧౯౨౫ సంవత్సరంలోనే చెప్పాడు. ఈ పని స్టాలిను అయిదేండ్లదాకా చెయ్యలేదు. ట్రాట్ స్కీ కాలం పక్కంకానిదే తొందరతొందరగ పనికావాలన్నాడు. కాని, స్టాలిను కాలం అనుకూలించేవరకు ఓపిక పట్ట గలిగాడు.

ఒక్క రష్యాదేశంలో ఈపని సంపూర్తిగచేసి చూపిస్తానని స్టాలిను అంటే, ట్రాట్ స్కీ దానిఅర్థం గ్రహించలేక పోయాడు. రష్యాఅంటే వొక్క చిన్న

దేశామా? పెద్దఖండము గద! ఈమాత్రం ట్రాట్ స్కీ గ్రహించ లేకపోయాడు. రష్యావంటి నానాగోత్రము లతో, జాతులతో, భాషలతో కూడుకొన్న ఖండములో కమ్యూనిజం చక్కగా, సుస్థిరంగా జయప్రదం, అయిందంటే, — ప్రపంచంలో కమ్యూనిజంకు ఎంతపేరు ప్రఖ్యాతులు, పలుకుబడి, మహత్తరమయిన శక్తి వస్తుందో ట్రాట్ స్కీ గ్రహించలేకపోయాడు. రష్యాలో జయప్రదం అయిందని చూపిస్తే, ఇతర దేశాలలో వేరే ప్రచారం అవసరంలేకుండ, దానంతటదే పాకిపోదా?

రష్యా రైతులు

బాగా పంటపండే ప్రాంతములలోనే ౧౯౩౩-వ సంవత్సరములో కరువువచ్చింది. ఈసంగతిని కమ్యూనిస్టులు తుట్టతుదకు ఎంతో అయిష్టంతో వొప్పకోక తప్పిందికాదు. ఈకరువులో గిం లేక ౬౦ లక్షల జనం చచ్చారు.

అయితే ఈ కరువులో మనం గమనించవలసిన సంగతి ఏమిటంటే—ఎంతమంది చచ్చారని కాదు—అసలు కరువుఅనేది ఎందువల్ల వచ్చింది అనేవిషయం ముఖ్యమైనది.

రైతులకు ఉత్తరోత్తరా షేమంకలిగే నిమిత్తం, విడివిడి వ్యవసాయం తీసివేసి, యావత్తు భూమిని రాజ్యాంగమే స్వాధీనపరుచుకొని, దీనిని ఉమ్మడి వ్యవసాయం చేయించాలని సోవియట్ గవర్నమెంటువారు పూనుకున్నారు.

ఈపూనికను రైతులు ఎదిరించారు. తత్ఫలితంగా ఘోరబాధలు అనుభవించారు.

గవర్నమెంటును చిక్కులలో పెట్టాలనే చుప్పనాతితనంచేత రైతులు పండినపంటనే కోయకుండా ఊరుకున్నారు. అందువల్ల తిండికిలేక మాడి చచ్చారు.

అయితే, అసలుకథయిది : విడివిడి వ్యవసాయం తీసివేసి భూమిని ఉమ్మడివ్యవసాయం చేయించాలనేది పంచవర్ష ప్రణాళికలో వొకటిగ ఉండెను. రష్యా ముఖ్యముగ వ్యవసాయదేశము.

౧౯౨౭-వ సంవత్సరమునాటికి ౨ కోట్ల ౫౦ లక్షలమంది చిన్నరైతులుండిరి. ఈచిన్నచిన్న ఖండాల నన్నిటిని కలిపి పెద్దఖండాలుగచేసి ఉమ్మడివ్యవసాయం చేయించాలని స్టాలిన్ ప్లాను. వొక్కొక్కపెద్ద ఖండానికి గవర్నమెంటుతరపున వొక మేనేజరు ఉంటాడు. చిన్నరైతులు తమ పశువులను, నాగళ్లువగైరా వ్యవసాయ పరికరాలను ఆమేనేజరుకు అప్పగించాలి. అంతా కలిసి ఉమ్మడిగ ఈఖండంమీద పనిచేయాలి. గవర్నమెంటు వారు వీరికి సహాయంగా పెద్దపెద్ద మోటారు యింజనులను (ట్రాక్టర్లను) సప్లయిచేస్తారు.

ఇదీ ప్లాను. దీనిమీద సోవియటు రాజ్యాంగము యొక్క 'సోషలిజం' (సామ్యవాదసిద్ధాంతం) నిలిచివున్నది.

ఈ ఉమ్మడివ్యవసాయపుస్కీము గవర్నమెంటు వారు బలవంతంగా ప్రవేశపెట్టారు. రైతులు రెండుపర్యాయములు చాలా గందరగోళముగ, తీవ్రముగ ఎదిరించారు. "మనపశువులను గవర్నమెంటు మేనేజరుకు అప్పగించడంకంటే, వాటిని చంపివేసేస్తామని చెప్పి, రైతులు వాటిని నరికి పారవేసుకున్నారు !

ఇది అపూర్వము, విషాదకరము అయిన

క్రూరకృత్యము.

దరిమిలావచ్చిన కరువువల్ల మనుష్యులే చచ్చి పోయిన సందర్భము యింతకంటె ఘోరముగా వున్నది.

రై తులలో సంఘాలులేవు; వొక ప్రాంతంవారికి ఇంకొక ప్రాంతంవారికి రాకపోకలు, ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు లేవు—అయినా, ఎట్లాగో, దేశం అన్నిప్రాంతాలలో వొక్కసారిగ ఈకసాయిపని జరిగిపోయింది. తమ పండులు, గొర్రెలు, గొడ్లు—వీటినన్నిటిని—‘మేము గవర్నమెంటుకు అప్పగిస్తామా? వీటిని నరికన్నా పారవేస్తాముగాని, గవర్నమెంటుకుమాత్రం అప్పగించము’ అని రై తులు చెలరేగి, వాటినిఅన్నిటిని నిర్దాక్షిణ్యంగా నరికి పారవేసుకున్నారు!

ఇది చాలాఘోరమైన సంగతి. కోరినఫలితాని కిది వల్లమాలిన బలిమైనది. నాలుగేండ్ల తరువాత ప్టాలినే ఈసంగతి ఒప్పుకున్నాడు. ఏదో చేయబోతే, ఏదో అయింది. ఈదెబ్బనుండి రష్యా కోలుకోడానికి గౌరం-వ సంవత్సరంవరకు పట్టుతుంది. చంపిన పశువులను మల్లాభర్తీ చేసుకోడానికి అంతకాలం పడుతుంది. ఒక్కసారి యీనరుకుడు ప్రారంభంకాగానే, దేశంలోవున్న పశువులు సగానికిసగం తెగేవరకు ఎవరూ వెనుకకు తిరగలేదు (గవర్నమెంటుమీదకోపం రై తులు నోరులేనిజంతువులమీద చూపించారు!)

ఈవిధంగా సగందూరం పోయేటప్పటికల్లా రై తులకు కండ్లు తిరిగిపోయి వారితల దిమ్మెక్కి వారు నిశ్చే

ష్టులైపోయినారు!—గవర్నమెంటుకూడ తెల్లబోయి, చల్లచల్లగ నెనుకకు జారింది. అంతా మించిపోయేదా కా స్టాలిన్ కు తెలియలేదు—ఇంత ఘోరవధ జరుగు తోందని. ఉమ్మడిఖండాలు చేయడమనేస్కీము వెంటనే అమలుజరపాలని అతి తొందరపడ్డాడు ఆనియంత. మొదట పదేండ్లలో కావాలనుకున్న పనిని రెండుమూడేండ్లలోనే చేసివేయాలని అతడు తొందరపడ్డాడు. రెండేండ్లకే నూ టికి ౬గి చిన్నఖండాలు పెద్దఖండా లైపోయినాయి, అందువల్ల ఈదుప్పలితంకలిగింది. తరువాత తొందర తగ్గించుకొని నెమ్మదిగ వ్యవహరించారు.

అయినప్పటికి ౧౯౩౨-వ సంవత్సరములో రై తులు మళ్ళీ తిరగబడ్డారు. కాని, తుదకు ఫలితం లేక పోయింది. ఉమ్మడివాళ్ళొక ఎత్తువేశారు వ్యవసాయంలో చేరనివాళ్ళ ధాన్యానికి ధరలుపేకుండ పోయినవి. అందు చేత పండించిన పంట అంతా నూర్చుకుని యిండ్లలో పోసుకోకుండ, తమతిండికి కావలసినవి మాత్రం యింటికి చేర్చుకొని, తక్కినకుప్పల నన్నిటిని పొలంలోనే వదిలేసి ఊరుకున్నారు. 'గవర్నమెంటు లాక్కుపోయేదానికి మే మెందుకు చాకిరీచెయ్యాలి' అనిచెప్పి, మొదలకుండ ఊరు కున్నారు రైతులు.

ఈవిధంగా, పంట మహాస్కాలుచేయక పోతే, గవర్నమెంటుకు ధాన్యముట్టక, గవర్నమెంటే నూడి పోతుందని వెర్రిబాగుల రైతులు అభిప్రాయపడ్డారు.

పెద్దపెద్ద పట్టణాలలో పారిశ్రామికులకు పంచి

పెట్టడానికిన్నీ, పరదేశాలకు ఎగుమతిచేసి అక్కడనుండి దేశానికి - పంచవర్ష ప్రణాళిక - కావలసిన యంత్రానికి పరికరాలను తయారుచేయడానికి, గవర్నమెంటుకు ఎంతో ధాన్యంకావాలి, ఉన్నాది ఖ వాలలో చేరిన రైతులు కూడ మహిమ్నాచేయక పోలాలాగానే వదిలివేశారు. ఇట్లా జరగకుండా చేయడానికి తగినంతమంది మేనేజర్లు వగైరా శిబ్బందిని గవర్నమెంటు పెట్టలేకపోయింది. 'ఈసంవత్సరం పంట పుష్కలంగా పండిందిగాని, అంతా పోలాలపాలై పోయింద' నేవార్త మాస్కో రాజధానీనగరానికి చేరింది 'అబ్బో ! గొప్పచిక్కువచ్చిందే' అని నియంత తలతడివి చూచుకున్నాడు.

'రైతులను యిట్లావదిలివేస్తే, యిక తమప్లాను సాగద'నుకున్నాడు అతడు. కాబట్టి, దీనికి ఏదోగట్టిగ పని చేయాలని సంకల్పించాడు.

రైతులు తమకోసం మిగుల్చుకున్న ధాన్యం యావత్తు పట్టుకొని తీసికొనిరావలసిందనిచెప్పి, స్టానిన్ తన తాబేచార్లను దేశంమీదికి పంపించాడు. వాళ్లు మిడతల దండవలె పోలాలవెంట, గ్రామాలవెంట పడి యావత్తు ధాన్యాన్ని లంకించుకొని, మాస్కోనగరానికి తోలించుకు వచ్చారు. సాలుపొడుగున తిండికి గింజలులేక రైతులు మాడిచచ్చారు. రష్యాలో ఏసాలుపంట ఆసాలునే ఆ ఖరు. ఏఒక్క సంవత్సరమైనా పంట లేకపోతే, రైతులు మాడవలసినదే. కూడబెట్టుకునే శక్తి వాళ్ళకు లేదు. ఇది అప్పట్లో రష్యా ఆర్థికస్థితి.

నగరాలలోవుండే ధాన్యాన్ని కొంత గ్రామాదులకు మళ్ళిస్తే బాగుండేది. కాని, ప్లాన్ అట్లా చేయదలచుకోలేదు. రైతులుచేసిన తిరుగుబాటుకు వాళ్ళను ఈ రీతిగ శిక్షించాలనిచెప్పి అతడు సంకల్పించాడు. 'రాజ్యాంగానికి ధాన్యంలేకుండా మాడ్చాలని వాళ్ళకు దున్నుద్ధి పుట్టింది సరే, వాళ్ళనే యిప్పుడు మాడనీ' అనిచెప్పి అతడూరకున్నాడు. అంతటితో రైతులు మాడారు.

ఇక, ధనవంతులగు రైతులపనిని ఆనియంత పట్టించాడు. వీళ్ళను సరాసరి హతమార్చాడు. ౧౯౨౮-వ సంవత్సరంనాటికి ఈధనాధ్య భూస్వాములు ౭ లక్షల గింవేలమంది ఉన్నారు. ఈరోజున ఒక్కరూలేరు. వీళ్ళనందరిని- చెట్లను క్రుంకుటవేళ్ళతో పెళ్ళగించినట్లు పెళ్ళగించి—జైలుబస్సులలో ఎక్కించి కూరి, దూరంగా తీసికు వెళ్ళి ఎక్కడనో కూలీగ్యాంగులలో పడనూకించాడు. వాళ్ళచేత కాల్యలు త్రవ్వించాడు, రైలురోడ్లు వేయించాడు—రాళ్లు పగలగొట్టించాడు— నానావిధములై న శరీరకష్టాలు చేయించాడు.

కరువువల్ల చిన్నరై తాంగమంతా లొంగుబాటు లోకి వచ్చారు. ఈకరువు అనంతరం ఉమ్మడి స్కీము నెమ్మదిగ, ఒడుదుడుకులు లేకుండా సాగింది. ౧౯౩౦-౩౧ సంవత్సరాలమధ్య నూటికి ఇంకొకపాతిక భూమి ఉమ్మడి స్కీము క్రిందకి వచ్చివేసింది. సాగుకు లాయఖు అయిన భూమియావత్తు రష్యాలో యిప్పుడు రెండున్నర లక్షల పెద్దఖండాలుగ చేయబడింది.

మొదట రైతులు తిరుగుబాటు చేసినమాట వాస్తవమే. ఆతిరుగుబాటు జయప్రదమైయుంటే సోవియట్ రాజ్యము కూలిపోయేదే—కాని, స్టాలిన్ యొక్క వజ్ర సంకల్పంవల్ల ఈ ఆపత్తు తప్పింది. తన సంకల్పమనే వజ్రాయుధంతో రైతుల తిరుగుబాటును విరుగగొట్టి పారవేసినాడు.

రైతులు తమ పశువులను చంపుకున్నారు. తరువాత తామే చచ్చారు, అంతే !

౮

రష్య రైతులు

శ్రీ ఆధునిక సంఘ నిర్మాత

స్టాలిన్ దారిదోపిడి దొంగకాదు. అతడు పెద్ద పండితుడనీకాదు. అయినప్పటికిని కావలసిన డొక్కశుద్ధి వుంది అతనికి. ముఖ్యముగా చరిత్ర, వేదాంతం, వగైరా లలో చాలావరకు చదువుకున్నాడు.

అతనికి విగ్రహపుష్టేగాని, తలలో మెదడులేదని అతనిని చూచినవాళ్లు చప్పున అనుకుంటారు. కాని, అతని ఉపన్యాసాలలో ప్లేటోవగైరా ప్రసిద్ధుల వాక్యాలు దొర్లుతూవుంటాయి. అమెరికా, ఇంగ్లండు రాజకీయాలు అతనికి బాగా తెలుసు.

౧౯౩౩-వ సంవత్సరంలో బోల్షివిక్ కవులువస్తే, ఛీ, ఛీ, మీరువ్రాసేదంతా చ త్త- నేను చేస్తున్నట్లుగ మీరుకూడ పేక్సుపియర్, గెటీ—మొదలైన గొప్ప వాళ్ళ గ్రంథాలు చదవండి—పొండి' అని వాళ్ళను చీవాట్లుపెట్టి పంపించేటప్పటికల్లా వాళ్లు డంగైపోయారు.

పరాయి పెద్దమనుష్యులతో మాట్లాడేటప్పుడు మర్యాద మన్ననలకు లోపంలేదు. ఇతరులను అసలు తరుచుగ చూడడు. కాని, అతనితో మాట్లాడిన వాళ్లు మాత్రం అతని మర్యాదకు, మాటల పొందికకు మెచ్చుకుంటారు.

తనకు శత్రువర్గమైన ధనికులను కూడ ఆపే తూల నాడడు. వాళ్ళనుగురించి కొంచెము వ్యంగ్యంగా, పరిహాసంగా మాట్లాడుతాడు.

అతడు బయటికి ఆపేరాడు. ఒకసారి పెద్దమిది నెలలవరకు అతడు బయట ఎవరికి కనబడలేదు. ఒక ఉపన్యాసం యివ్వలేదు. ఇంత ప్రశాంతస్వభావంలో ఉండే నియంత అతడొక్కడే.

ఇతనిలో కొంత హాస్యరసంకూడాఉంది. పాశ్చాత్యుల కది కొంచెం మోటుగ ఉండవచ్చు. హిట్లర్ ముసోలినీలకు అసలు హాస్యమనేదే లేదు. ఇదే వారికీ స్టాలిన్ కు లేదా!

౧౯౩౦-వ సంవత్సరంలో సోవియటు కాంగ్రెస్ లో తన ప్రతికక్షికి చెందిన యిద్దరు వ్యక్తులను గురించి —(అనగా బుఖారిన్, రికోవ్ అనువారినిగురించి) స్టాలిన్ ఈదిగువరీతిగ హేళనచేశాడు:—“మన బుఖారిన్ వట్టి పిరికివాడు. బొద్దంకినిచూస్తే ఉలికిపడి—‘యింకేముంది, మనసోవియట్ రాజ్యం రెండు నెలలలో కూలిపోతుందంటాడు! ఇక, మన రికోవ్—యితనిమాటలను ఎంతమాత్రం అంగీకరించడు. ఇద్దరికి గొప్ప అభిప్రాయ భేదం ఉంది లెండి— అదేమిటంటే—సోవియటు రాజ్యం రెండు నెలలోగాదు—రెండు నెలల రెండు రోజులలో కూలిపోతుందంటాడు మన రికోవ్! ఇదీ యిద్దరికీ గొప్ప తేడా!”

స్టాలిన్ అప్పుడప్పుడు నమ్రత నటిస్తాడు.

‘ప్రపంచాన్ని మరామతు చేయడానికి ఏమిచేస్తున్నావయ్యానువ్వు?’ అని ఒకాయన (వెల్సు) స్టాలిన్ ను అడిగాడు.

‘ఎబ్బే! అంత ఎక్కువగ ఏమీచేయడంలేదండీ—మేమే తెలివిగలవాళ్ళమైతే, ఇంకా ఎంతో చేసిపెందుము’—అన్నాడు స్టాలిన్ నమ్రతగ. హిట్లర్, ముసోలినీలు ఎప్పుడుకాని యింత వినయపుమాట అంటారా !

ప్రజలు తనను దేవతగ పూజిస్తూవుంటే, స్టాలిన్ చూసీచూడనట్లుగ లోలోన సంతోషిస్తూ వూరుకుంటాడు. ‘కానీండి’ అని కొంచెము కన్నుకూడా గీటుతాడు.

లెనిన్ బొమ్మలతోపాటు స్టాలిన్ బొమ్మలుకూడ ఎక్కడబడితే అక్కడ కనబడతాయి. మాస్కోనగరంలో రాత్రిళ్ళు—నాటకాలప్రకటన వలె—స్టాలిన్ బొమ్మలు దీపాలముందు కొట్టవచ్చినట్లు అందరికీ కనబడుతూ వుంటుంది.

ఇదంతా ఆపాలంటే స్టాలిన్ ఆపించగలడు. కాని, అట్లా చెయ్యడు ఎందుకంటే, తన ఈప్రాచుర్యం తన రాజకీయాధిక్యతను పెంపొందించుకొనుటకు ఉపయోగపడుతుందని అతని ఆశ.

రష్యా ప్రజలు తమనాయకులందు భక్తిగలవారని ఆతనికి తెలియదు.

మాస్కోనగరంలో ‘క్రెమ్లిన్’ అనేచోట అతని కాపురం. అది పెద్ద భవంతికాదు. వట్టి పెద్ద కాంపౌండు

చుట్టు కోటగోడవలె ఆవరణవుంటుంది. దీనిలో ౪౦ లేక ౫౦ యిళ్లున్నాయి. అందులో కొన్ని చర్చీలు, కొన్ని బార కీచులువున్నాయి. వీటిలో స్టాలిన్ క్రింద మూడుగదులు మాత్రంవుంటాయి. కొందర నుకునేటట్టు అతడెప్పుడు అందులో కూర్చుని పనిచేయడు. బయట ఇంకోచోట తన పార్టీయొక్క సెంట్రల్ కమిటీగదిలో కూర్చుని పనిచూసుకుంటూ వుంటాడు.

ఒక పల్లెటూరిలో అతని కొక యిల్లుంది. స్టాలిన్ అక్కడకూడ వుంటూ వుంటాడు. మాస్కోనుంచి అక్కడి కొక గంట ప్రయాణం. ఈయిల్లు వొకప్పుడు వొక కోటీశ్వరుడిది. అతడు బంగారువర్తకం చేసేవాడు. ఇతరులువచ్చి తనను దోచుకుంటారేమో అనే భయం అతనికుండేది. అందుచేత తన పదిఎకరాల ఎస్టేటుకు చుట్టూ పెద్దగోడ పెట్టించుకున్నాడు. స్టాలిన్ స్వాధీనంలోకి వచ్చినతరువాత ఆగోడను పగులగొట్టించకుండా అట్లాగే ఉండనిచ్చాడు. ఆ ప్రాంతమంతా మంచి బంగారం బస్తుగ కాపలాపెట్టాడు.

అక్కడనుంచి మాస్కోపోయే రోడ్డుమీదకూడ పోలీసుఘాటు వుంటుంది. స్టాలిన్ బయలుదేరితే మూడు కార్లు బయలుదేరుతాయి. అతడు సాధారణంగా డ్రైవరు ప్రక్కనే తనయిష్టంవచ్చినకారులో కూర్చుంటాడు. ఇవ్వాలి కూర్చున్న కారులో రేపుకూర్చాడు. ప్రక్కరోడ్డు మీదనున్న జనం తొలగవలసినదని మర్యాదగ చెప్పుకుంటూ పోతవి కార్లు.

హిట్లర్, ముసోలినీలకున్నంతపారా - అంగరక్ష - స్టాలిన్ కులేదు. అనేకసార్లు కాలినడకను స్నేహితులతో మాట్లాడుకుంటూ, కిటకిటలాడే జనంమధ్యనుంచి స్టాలిన్ ఇంటికి వస్తూవుంటే అనేకమంది చూస్తూవుంటారు. సంవత్సరానికి కనీసం రెండుసార్లు మే ౧, నవంబరు ౭-వ తేదీలలో స్టాలిన్ లెనిన్ సమాధిమీదనుంచుని మాట్లాడుతాడు. అవి రెండు సోవియటు రాజ్యాంగానికి శిలవరోజులు. ఆరోజున లక్షలకొద్దీ జనం అతన్ని దాదాపు రాచుకుపోతూ వుంటారు.

*

*

*

స్టాలిన్ కు డాబు దర్పాలులేవు; యూనిఫారమయిన వేసుకోడు. నల్లని ఆకుపసుపు ధాళుగల జాకెట్టు, దానికి మెడదగ్గరగుండీలు, స్వారికిపనికివచ్చే కొటు; బూట్సు-ఇది, అతనిడ్రెస్. బయటికిపోయినప్పుడు నెత్తినటోపీ, దానికో ముసుగు వుంటుంది. ఇది గవర్నమెంటు విధించిన డ్రెస్ కాదు. అయినప్పటికీ, దేశంలో శానామంది ఈ మాదిరిగానే డ్రెస్ చేసుకుంటారు. ఇతని ఇచ్చకాన్ని సంపాదించుకోవడానికి చాలామంది ఉద్యోగస్తులు, పార్టీలో మొబర్లు ఈవేషమే వేసుకుంటూవుంటారు.

స్టాలిన్ సాధారణంగా ఏకబిగిని నాలుగైదు రోజులు పనిచేస్తాడు. తర్వాత తన పల్లెపట్టుకు వెళ్ళి ౨, ౩ రోజులు హాయిగా విశ్రాంతి తీసుకుంటాడు.

ఎక్కువ వినోదాలకు, ఆటలకు వెళ్ళడు. అయినా అప్పుడప్పుడు సినీమాలకు, నాటకాలకు వెళ్ళి వస్తూ

వుంటాడు. నచ్చిన సిసీమావుంటే ర, గి సార్లుకూడ వెళ్ళి చూస్తాడు. సివిల్ యుద్ధాలకు సంబంధించిన సిసీమాలను నాలుగుసార్లు చూస్తాడు.

చాలా పుస్తకాలు చదువుతాడు.

అప్పుడప్పుడు చదరంగం ఆడుతాడు.

ఎప్పుడూ చుట్టలు తగలేస్తూవుంటాడు. 'ఎడ్జివర్తు' గాగాకంటే అతనికి మహాప్రీతి. అయితే చిక్కేమంటే ఇది స్వదేశీ పొగాకుకాదు. పరాయిదేశానిది. అందుకని బహిరంగంగా ఈపొగాకుచుట్ట కాల్చడానికి స్టాలిన్ కొంచెం జంకుతూవుంటాడు. భోజనందగ్గర కూర్చున్నప్పుడు కూడ చుట్టగొట్టం ప్రక్కనఉండాలిసిందే. వాయివాయికి నుధ్యను ఒకగుక్క పీల్చాలిసిందే.

బ్రాందిఅంటే మహాయుష్టం- బాగా తాగి హరాయించుకోగలడు.

స్త్రీవిషయంలో లోలత్వంలేదు. సాధారణం. అతడు రెండుసార్లు పెండ్లిచేసుకున్నాడు. ఇప్పుడు తన సహద్యోగి చెల్లిలితో వుంటున్నాడట. అతని ప్రణయ రహస్యాలు వేరొక ప్రకరణంలో వివరిస్తాను.

మొదటి పెళ్లాంసంగతి ఎవరికీ బాగా తెలియదు. అదంతా విప్లవానికి పూర్వచరిత్రలో మరుగుపడిపోయింది. ఆమె ౧౯౧౭-వ సంవత్సరములో ఊపిరిశిత్తుల జబ్బువల్ల చనిపోయింది.

ఆరోజులలో పెళ్ళిళ్ళ వ్యవహారాలలో కూడ తిరుగుబాటు జరిగింది. పూర్వాచార పద్ధతులు కఠిన

నియమాలు అంతగా పాటించదలచినవారెవరూలేదు.

మొదటిభార్యవల్ల స్టాలిన్ కొకకొడుకు, వాడికిప్పుడు పాతికేండ్లుంటాయి ; కాని, ఆప్టే అక్కరకు రాలేదు. స్కూలులో సరిగ్గ వుండేవాడుకాదు. ఎవరితోనో గోలీకాయ లాడుకుంటూ కూర్చునేవాడు. తండ్రికి విసుగెత్తి వాణ్ణి టిప్లీన్ పట్నంలో ఒక ఫ్యాక్టరీలో పని చెయ్యమని చెప్పి గెంటిపారేశాడు.

౧౯౧౯-వ సంవత్సరంలో లెనిన్ గ్రాండు పట్నంలో ఒక పూర్వస్నేహితుణ్ణి-తాళీలుచేసే కార్మికుణ్ణి-మాడ్డానికి వెళ్లాడు స్టాలిన్. ఆస్నేహితుడి కొక ౧౭ ఏండ్ల కూతురుంది. ఆ అమ్మాయివేరు నడ్యా. ఆమెను స్టాలిన్ పెండ్లాడాడు. ఆమెవల్ల ఒక కొడుకు, ఒక కూతురు పుట్టారు.

నడ్యా సిల్కుతయారుచేసే స్కూలులో ప్రవేశించింది. ఆడంబరంలేకుండ అందరితోపాటు ఆమె పని చేసేది. ఆమె వేరే మోటారుకారుకూడ పెట్టుకోకుండ అందరితోపాటు వీధులలో గుంపులలో తోసుకొనిపోయి ట్రామ్ కార్లలో, బస్సులలో ఎక్కేది.

౧౯౩౨-వ సంవత్సరము నవంబరు ౮-వ తేదీని స్టాలిన్ భార్య ఆకస్మికంగా చచ్చిపోయింది. కొద్దిరోజుల క్రితమే ఆమె బాగా తిరుగుతోంది. సినీమాహాలులో అంతా చూశారు. ఆమెచనిపోయినదన్నవార్త మామూలుగ ప్రకటించారు. ఆడంబరం యేమీలేదు. శవాన్ని చర్చిలో ఖననంచేశారు. దహనంచేయలేదు. ప్రముఖు

లంతా పాడెమోశారు. మిలిటరీబ్యాండు మ్రోగింది.

స్టాలిన్ కోసం తయారుచేసిన అన్నంలంతా ఆమె తిన్నదట. దానిలో విషంవుందట. అందువల్ల ఆమె చని పోయినదని కొందరంటారు. కాని, అది నిజంకాదని మరి కొందరంటారు. కొన్నాళ్ళనుంచి పేగులలో నొప్పిచేత ఆమె బాధపడుచుండేది అనిన్ని, దానిని శ్రద్ధచేయక పోవడంవల్ల యీస్థితి వచ్చిందనిన్నీ కొందరంటారు. తన భర్తతోకూడ ఆమె ఈబాధసంగతి చెప్పలేదట.

తనపిల్లలంటే స్టాలిన్ కు ప్రీతి. అయినా, స్కూలులో తన పిల్లలను యితరపిల్లలతోపాటే చూడవలసిందిగాని, హెచ్చుగా చూడరాదని అతను చెప్పెను.....
.....పిల్లలకు స్కూలులో మంచిమార్కులు వస్తూవుండేవి. స్టాలిన్ కొడుకుకు సాహిత్యమం దెక్కువ ప్రీతి. ౧౯౩౪-వ సంవత్సరంలో సోవియట్ బాలభద్రోద్యమమున కితడు నాయకుడుగ ఎన్నుకోబడ్డాడు.

సామ్య వాద తత్త్వము

స్టాలిన్ కు నెలకు నెయ్యి 'రూబుల్సు' * జీతం. డబ్బుంటే అతనికి శ్రద్ధలేదు. ఇతర సోవియట్ నాయకుల వలెనే స్టాలిన్ పేదవాడు. డబ్బువిషయంలో సోవియట్ నాయకులలో ఎవరిమీదగాని ఏమాత్రం మచ్చలేదు. వారి జీతాలు నాణెములలోగాకుండా వస్తురూపంగా ఏర్పాటైనవి. ఇంతకుపూర్వం, పార్టీలో ఎవరుకూడ సాధారణంగా నెలకు ౨౨గే రూబుల్సుకంటే ఎక్కువ సంపాదించరాదనే నియమం ఉండేది. సగటున ౬౦౦ లకు ఎవరూ మించలేదు. ఓకేసారి ఎన్ని ఉద్యోగాలుచేసినా జీతంఒక్కటే. ఏనాయకుడుగాని వ్రాసిన పుస్తకాలకు కాపీరైటు లేదు.

తలచుకుంటే స్టాలిన్ జారు చక్రవర్తులవలె బంగారు పల్లాలలో భోజనంచేయవచ్చును. తన స్వాధీనంలోలేని ధనపురాసులేవీ రష్యాలోలేవు. తలచుకుంటే అన్నీ అతనివద్దకు వచ్చిపడతాయి. కాని, అత డవికోరడు. అతడు నిరాడంబరంగా జీవిస్తాడు. అయితే పల్లెటూరిలో పున్న అతనిభవంతిమాత్రం అమెరికాకోటీశ్వరుని భవంతి వలెవుంటుంది. అక్కడ కావలసినంతమంది నౌకర్లు, చాకర్లు,

* రూబెల్ విలువ రమారమి రు ౧-౯-౩.

మోటారుకార్లు వున్నాయి.

మతం అక్కరలేదంటాడు స్టాలిన్. అతనిపనే అతనికి మతం. కమ్యూనిజమే అతనికి స్వర్గం, మోక్షం. జర్మనీలో హిట్లరు రోమను క్యాతలిక్ చర్చిని ఏ ఉద్దేశ్యంతో అణచి పారేశాడో, స్టాలిన్ కూడ రష్యాలో అట్లాగే అణచివేశాడు. 'మన పార్టీ మతం విషయమై తటస్థంగా ఉండడానికి వీలులేదు. ఎందుకంటే, మతమనేది ప్రకృతి శాస్త్రాలకు విరుద్ధమైనది' అన్నాడు స్టాలిన్. అయినప్పటికీ, తన పెళ్లాం చనిపోయినప్పుడు ఆమెకు శాస్త్రోక్త ప్రకారం ఖననసంస్కారం జరిగించడానికి ఒప్పుకున్నాడు. నియంతలలో బైబిలు టుల్లంగా చదివినవాడతడొక్కడే. అజ్ఞాతపురోజులలో దానిని అతడు చదివాడు.

స్టాలిన్ ఎక్కువమందితో స్నేహించేయలేదు. ఇద్దరుమాత్రం అంతరంగికమిత్రులుగలరు. తన పార్టీ మెంబర్లను 'నువ్వు-నిన్ను' అని పిలుచుకునే స్థితిలో వుంటాడు స్టాలిన్. కాని, వాళ్లుమాత్రం అతనిని అంత చనువుగ పిలవరు. అతని అసలుపేరు యూసిఫ్. అది చాలా పొట్టిపేరవడంచేత అంతకంటే చిన్న పేరుతో పిలవడానికి వీలులేకుండ వుంది. బాగా ఎరుగున్నవాళ్లు యూసిఫ్ అంటారు. కొందరు 'కామ్రేడ్ యూసిఫ్' అంటారు. అతని కేమీ బిరుదులులేవు. దగ్గర పనిచేసే శైక్రటరీలు, గుమస్తాలు అతనినిచూస్తే భయపడరు. చనువుగ వుంటారు. కొత్తగవచ్చినవాళ్ళు కొంచెము ఉద్రేకంపడతారు కాని భయపడరు. అతనిముందు ఇచ్చకములు,

ముఖస్తోత్రములు పనికిరావు. 'చిత్తం, చిత్తం' అని చేతులు నలుపుకునేవాళ్ళను చూస్తే వానికి అసహ్యము. తనను నిర్మోగమోటంగా విమర్శిస్తే సహిస్తాడు.

అతని పరోక్షమందు రష్యనులు అతనిని 'బాస్' అని హేళనగ పిలుస్తారు. మాస్కోలులోవున్న అమెరికనులు అతనిని 'అంకుల్ జో' అంటారు.

స్టాలిన్ బయటవారి నెవరిని తరుచుగ చూడడు. అమెరికారాయబారి విలియంబుల్లిట్ కు మాత్రం ఒకసారి అతనితో కలిసి కూర్చుని భోజనంచేసే మహాభాగ్యం దొరికిందట! అంతకుపూర్వం పరదేశరాయబారుల నెవరిని అతడు చూడలేదు. ౧౯౩౫-వ సంవత్సరము వరకు ఇంగ్లీషు రాయబారుల కెవరికికూడ అతని దర్శనమే కాలేదట! అతడు చాలా బిడియంగా ఎవరితో మాట్లాడకుండ వుంటాడు. ౧౮ ఏండ్లలో ౭ గురు పత్రికాధిపతులకుమాత్రం దర్శనమిచ్చాడు. వారిలో యిద్దరు జర్మనులు, ఇద్దరు జపానీయులు, ముగ్గురు అమెరికనులు.

అమెరికారాయబారి బుల్లిట్ కిచ్చిన దర్శనం కూడ కాకతాళన్యాయం. ఒకసారి స్టాలిన్ ఆంతరంగిక మిత్రు డొకడు విందుచేశాడు. ఆ సమయానికి స్టాలిన్ వచ్చాడు. అక్కడే బుల్లిట్ ఉండడం తటస్థించింది. అంతే. అందరితోపాటు స్టాలిన్ తిన్నాడు, త్రాగాడు, కబుర్లాడాడు, సంగీతంవిన్నాడు, చక్కాపోయాడు - అంతే.

ఇప్పుడిప్పుడు స్టాలిన్ కొంచెం బయటికిరావడం

తరుచు సాగించాడు. ముందుగా ఎవరికి చెప్పకుండ ఎక్కడికిబడితే అక్కడికి వెళ్లుచున్నాడు. మొట్టమొదట పర్యాయం యిటీవలనే రేడియోలో నూట్లాడినాడు. పార్కులో పసిపిల్లలను ముద్దు పెట్టుకున్నాడు- ప్రజారంజకత్వానికిది ఛిహ్నమట! ౧౯౩౫-వ సంవత్సరం వేసంగిలో బ్రిటీష్, ఫ్రెంచి, వగైరారాయబారులను ఆహ్వానించినప్పుడు, ఆహ్వానపత్రంమీద తానుకూడ సంతకంచేశాడు.

దినదినము శ్రవర్థమానమాతున్న అతని ప్రజారంజకత్వానికివి చిహ్నములుకావచ్చును. కాని, లెనిన్ ను ప్రేమించినంతగ రష్యాప్రజలతనిని ప్రేమించరు. అయితే అతని ఉద్యమం జయప్రదమగుతూ పోయినకొద్దీ, ప్రజల జీవితసౌకర్యాలు హెచ్చుతున్నకొద్దీ వ్యతిరేకులు కూడ అతని పక్షానికి రావచ్చును. మాస్కోలో భూబలద్వారంగా వేయించినరోడ్లు, టన్నెల్సు చూచి ప్రతిపక్షము వారుకూడ మెచ్చుకున్నారు. 'అతనిలో ఎట్లాగైనా గొప్ప ఉందిరా' అని ప్రజలనుకొనుచున్నారు.

అతడిటీవల కొత్తపంథా తొక్కుచున్నాడు. ప్రజల జన్మహక్కులను కాపాడాలంటున్నాడు. ప్రజలనగ, తన ప్రతిపక్షులుకూడానట! ౧౯౩౫-వ సంవత్సరం మేనెలలో మాట్లాడుతూ 'మానవహృదయంలేని అధికారవర్గాన్ని' ఖండించాడు. 'అన్నిటికంటే ముందుగ మనం మనుష్యుల ఘనతను కాపాడాలి. ప్రతితరగతివాణ్ణి, ప్రతికార్మికుణ్ణి, మనసమిష్టి శ్రేయానికి తోడ్పడే ప్రతివాణ్ణి మనం గౌరవించాలి. ప్రపంచములోవున్న సంపదలన్నిటిలో మానవ

సంపద అత్యుత్తమమైనది' అన్నాడు ప్టాలిన్. మనుష్యులు యంత్రాలకంటే గొప్పవాళ్ళట.

రష్యావిప్లవోద్యమాన్ని తనచేతిలోకి తీసికొని నడిపించినవాడు ప్టాలిన్. మానవత్వ మప్పుడు భగ్నమైపోయింది. పాపాణయుగం నిర్మించినవాడతడు. రష్యాలో పంచవర్ష ప్రణాళిక నడిపించినవాడతడు. రష్యాను యంత్రమయం, పరిశ్రమలమయం చేసి ఆబక్క-దేశంలో సోషలిజమును సాధించిన ధీరుడతడు. —

'ప్రపంచమంతా సోషలిజమ్ స్థాపనకావాలి, కార్మికకర్షకరాజ్యం రావాలి' అనే మారుమ్రోతలతో నింపదలకొన్న సామ్యవాది ప్టాలిన్. అతనికార్యం నిర్విఘ్నముగా, దేదీప్యమానముగా కొనసాగి, ఫాసిజమ్, ఇంపీరియలిజమ్ నాశనంకాక తప్పదు. అప్పుడే ప్రపంచశాంతి, అప్పుడే కార్మికకర్షకరాజ్యముస్థాపనము. అప్పుడే ఫాసిస్టుల దురంతరాలకు చెప్పుదెబ్బ !

అప్పుడే సామ్యవాదవిజయము అభ్రంశముగాక మానదు ! అప్పుడే సకల కృత్రిమ భేదరహితమైన సమష్టిమానవసంఘము స్థాపితంకాగలదు ! అప్పుడే కర్మశ సంక్లిష్టమైన మానవసంఘాన్ని సహజంగా రేకెత్తిన జీవశక్తి యెదుర్కొనగలదు.

ప్రతిభావంతమైన స్టాలిన్ జీవితంలో ఎన్నడూ
కూడా స్త్రీల ప్రభావంచెల్లలేదు.

2 ప్రణయరహస్యాలు

ప్రతిభావంతమైన స్టాలిన్ జీవితంలో ఎన్నడూ
కూడా స్త్రీల ప్రభావంచెల్లలేదు.

కాని, మొన్న ఈమధ్య స్టాలిన్ ను విమర్శించింది
ఒక స్త్రీ. ఎవరామె? లెనిన్ భార్య—‘నడెజ్ ధాకాన్
ప్లాంటినోనా కృష్ణజా.’

లెనిన్ సతికి ౬౦ సంవత్సరా లుంటవి. తల పూ
ర్తిగా నెరిసిపోయింది. అయినా—ఆమె తన జవనశ్వా
లేమీ కోల్పోలేదు. సహజవాక్పటిమఏమీ సడలలేదు.
ఎటువంటి హృదయాల్లోనైనా—అప్పటికప్పుడు విప్లవా
గ్నుల్ని రగుల్కొల్పగల తీవ్రత ఆమెలో ఇప్పటికీ నునిశి
తంగా కనిపిస్తుంది. అటువంటి వనితాతిలకము స్టాలి
న్ ను—‘జార్జియా రాష్ట్రంనుండి దిగుమతీ అయిన పూ
జారి’ అని విమర్శించింది!

స్టాలిన్ కు రెండు పెళ్ళిళ్ళు అయినవి. మొదటి
భార్యపేరు స్వానిజె. రష్యాలో ఇక విప్లవం రాబోయే
ముందు ఊపిరితిత్తులుచెడి ఆమె చనిపోయింది.

స్వానిజె చనిపోవడంతో స్టాలిన్ జీవితంలో ఒక
చిన్నిమార్పు కలిగింది. అప్పటికి అత డొకరహస్యజీవి
త్వాన్ని గడుపుతున్నాడు. అతడిని పట్టుకోవడానికి

ప్రభుత్వం సకలప్రయత్నాలూ చేస్తూంది. ఎప్పుడు—
ఏక్షణంలో—అరెస్టు అవుతాడో అతడికే తెలియనిస్థితి
అది. అట్టి సమయంలో నడియా అనే బాలికతో అతడికి
పరిచయం ఏర్పడింది.

స్టాలిన్ నూ, అతడి అనుచరులనూ పట్టుకోడానికని
సెంటు పీటర్స్ బర్గ్ లో ప్రభుత్వం ఎన్నో పన్నాగాలు
పన్నుతూంది.

కాని ప్రయత్నాలు ఫలించడంలేదు. అల్లీలోవ్
అనే స్నేహితుడు స్టాలినుకు అవసరమైన రక్షణఅంతా
ఇస్తావుండేవాడు. నడియా ఈ అల్లీలోవ్ కుమార్తెయే.

కుమార్తెపుట్టగానే ఆమెకు జ్ఞానపిత (గాడ్
ఫాదర్)గా వుండుమని అల్లీలోవ్ స్టాలిన్ ను ప్రార్థిం
చాడు. కాని స్టాలిన్ ఒప్పుకోలేదు. ముందునుందు తన
జీవితపథాన్ని మార్చగలిగిందేదో ఒక ప్రదీప్తిని ఆబాలి
కలో తొలిసారే అతడు చూడగలిగాడు.

నడియా పండ్రెండేళ్ళ బాలకుమార్తె అయేసరికి
స్టాలిన్ మీద ఆమెకుగల భక్తి మిన్నముట్టింది. సాధా
రణంగా జార్జియా రాష్ట్రపు బాలికలు ఈడుకుమించిన
బుద్ధిబలం కలిగివుంటారు. మానసికంగానూ, శారీరకం
గానూ నడియా విశేషప్రజ్ఞావంతురాలయింది.

రెప్పవాల్యకుండా స్టాలిన్ ను చూస్తూవుండేది,
ఆమె. అలా చూస్తూ హృదయంలో ఎంతో హాయిని
పొందేది.

బరువై న ఆ కనురెప్పల్నీ—నల్లటి ఆకళ్ళనీ—

రాటుదేరిన ఆ ముఖాన్నీ కరిగించేసి, తనచూపులతో ఒక గుక్కగా త్రాగేస్తూవున్నట్టు కనిపించేది, అంత సేపూను. అతని కేసో పరిచర్యచేయాలనీ—సేవచేయాలనీ వుండేది అమెకు. కాని—ఎలా?

ఒకనాడు ఇంటికి తిరిగి వస్తూ—వీధిలో ఒకమూల ఇద్దరు పురుషుల్ని చూచింది నడియా.

వాళ్లెవరు? ఏమి చేస్తూన్నారు?

సూక్ష్మబుద్ధి గలది. ఆలోచించింది. ఏదో ప్రమాదం వచ్చేలాగే సూచన కనిపించింది. స్టాలిన్ కు ప్రమాదం వచ్చేటట్టు తట్టింది. కొన్నివారాలనుంచీ అతడికోసం ప్రభుత్వం వెతుకుతూంది.

మెల్లిగా ఇంట్లోకి ప్రవేశించింది నడియా గుక్క తిప్పకుండా అంతా స్టాలిన్ కు చెప్పేసింది. వచ్చేప్రమాదాన్ని తెలుచుకొంటూ, కలిగిన భయంతో వుక్కిరి బిక్కిరి అయిపోయి కంగారుపడుతూంది!

రాటుపోయిలకు నలిగివున్నవాడు స్టాలిన్ అప్పటి కప్పుడే పదిపండ్రెండుసార్లు 'చావును చావదన్ని' బైటబడ్డ యోధుడు.తన కావార్త చెప్పుతున్నప్పుడు అతివాత్సల్యంతో చూచాడు ఆమె కళ్లల్లోనికి. ఆ కళ్లల్లో అతనికి ఏమి కనిపించిందో!

తనపార్టీలో కొందరు సభ్యులకు ఒక ముఖ్యమైన వార్తను అందించవలసివచ్చింది స్టాలిన్. ఆ పనికి నడియాను నియోగించాడు. తానెవర్ని పూజిస్తూవుందో—అతడు ఈనాటికి తనకు ప్రసన్నుడైనాడు కదా అని ఆనందం

దాతాశయంతో తన్మయమైపోయింది నడియా. ఏ సుదినా నికి తాను వేచివున్నదో ఆ సుదినం నేటికి సంప్రాప్తమైంది.

అంత ముఖ్యమైన కార్యానికి ఆమెను నియోగించడానికి స్టాలిన్ కుగల కారణాల్లో మొదటిది ఆమెపై తనకు గల వాత్సల్యమే. రెండవది—ఆమెను పోలీసువాళ్లెవళ్లూ అనుమానించరు. అంత అమాయకంగా వుంటవి ఆ వినీల నేత్రాలు!

సెంటు పీటర్సుబర్గు పట్టణంలో స్టాలిన్ ను ఖైదు చేశారు. అప్పుడు అతనికి—అతని పార్టీసభ్యులకూ మధ్య వార్తల్ని అందించింది, నడియా!

చింపిపాతలు కట్టుకొన్న ఒకపిల్ల ఖైదీలకు కూరలమ్మకోడానికి వచ్చేది. అమాయక. అనుమానం చెందకుండా గేటు కాపలా పోలీసులు ఆమెను లోపలికి పోనిచ్చేవారు. కాని—ఆమెతెచ్చేది కూర కాదు. స్టాలిన్ కు పార్టీవార్తలు!

ఏది ఎలావున్నా, ఆ యిద్దరిమధ్యనూ వున్న భక్తి వాత్సల్యాలు అనురాగప్రేమలుగా మారినవి. ఆ యిద్దరికీ వివాహమైంది. అప్పటికి స్టాలిన్ కు ౫౦ సంవత్సరాలు, నడియాకు ౧౬ ఏళ్లు.

ఇలాటి బాల్యవివాహాలు పాశ్చాత్యదేశాల్లో కొంచెం వికటంగానే కనిపిస్తవి. కాని జార్జియా రాష్ట్రంలో ఇట్టివి అపూర్వాలుకావు. నడియా అన్నివిధాలా యువతి. అందువల్ల వయోవిభేదం అంతగా పాటింపదగ్గది

కాదు. పైగా స్టాలిన్ కు పాశ్చాత్యదృక్పథంకంటే ప్రాచ్యదృక్పథం-ఇటువంటి విషయాల్లో-ఎక్కువ నచ్చేది.

నడియా స్టాలిన్ కు అర్థాంగిఅయింది: నాయకుల భార్యలందరూ నిత్యమూ కలిసికొంటూ బాతాఖానీ కొట్టుకోవడం పరిపాటి. కాని, నడియామాత్రం ముభావంగా వుండేది. బాతాఖానీలంటే ఆమెకు సుతరామూ ఇష్టంలేదు. తన బాధ్యత బాగా గుర్తెరిగిన ఇల్లాలు. తాను స్టాలిన్ వంటి నాయకుడి భార్యఅయినా, ఎవరి మీదా తన అధికారాన్ని చెలాయించేదికాదు.

వివాహానికి పూర్వం ఎలావుండేదో, అయిన తర్వాతకూడా అలానేవున్నది నడియా. పైకి ఎక్కడికీ తిరగకుండా సామాన్యంగా ఇంట్లోనే కాలక్షేపం చేస్తూ వుండేది. భర్తపట్ల ఆమె కనబరిచే వినయవిధేయతలు అద్వితీయాలు. ఆమె ఒక ఆదర్శప్రాయమైన భార్య అని పించుకునేటట్టు మనులుకునేది. భర్తకు సౌకర్యాలన్నీ చూచేది. లేనిపోని కోరికలతో భర్తను తోభపెట్టి ఎరుగదు. ఇలావుండగా, కొంతకాలానికి వారికి సంతాన ప్రాప్తి కలిగింది!

శిశు జననమైనప్పటినించీ, ఏదో మహా పెద్దపని వుంటేనేకాని ఇల్లు కదిలేవాడు కాదు స్టాలిన్. ఎప్పుడయినా గోర్కీనుండి క్రెమ్లినుకు పోవలసివస్తే, కుటుంబాన్ని వెంటబెట్టుకుని వెళ్లేవాడు. అక్కడ మామూలు నౌకర్లు వుండే 'బారక్సు'లో రెండుగదులు తీసికుని అందులో వుండేవాడు. వారి జీవితం అతి నిరాడంబరంగా

వుండేది సామాన్యమైన ఆహారాన్నే తీసికొనేవారు: కాయ గూడలు, పులుసు- కొంచెం మాంసం, ఇదే స్థాలినుకు ప్రియమైన ఆహారం.

స్థాలిను ప్రథమకోషి. అతనికి చిర్రయెత్తి నప్పుడు మాత్రం మాటకుమాట ఎదురు చెప్పగూడదు.

రాజకీయవిషయాల్లో—ఎప్పుడై నా—అతనికి అటు వంటికోపం వచ్చిందా— ఆ కోపాన్ని నేర్పుగా ఉపశమిల్ల జేసేది నడియా. అప్పుడప్పుడు అతని కోపాన్ని అంతా ఒక్కమాటుగా చల్లారకపోయినా ఎగసివచ్చే జ్వాలలయినా చల్లారేవి ఆమె అనునయింపువల్ల.

స్థాలినుకు సాంసారికజీవితంలోని మాధుర్యాన్ని రుచిచూపింది నడియా. ఆవిధంగా అతనికి రాజకీయరంగంలో ఒక గౌరవాన్ని సంపాదించి పెట్టింది.

నడియామరణంతో స్థాలిను హృదయం భగ్నమై పోయింది. జీవితంలోని ఆనందం అతడు పూర్తిగా అనుభవించనేలేదు. తన ఆనందసౌధం పునాదుల్లో కల్లా కూలి పోయింది.

అట్టే కూర్చుండిపోయాడు స్థాలిను. వాపోయాడు. రాజకీయాలమీద అసహ్యం కలిగింది. రుష్యాభావి మరుగై పోయింది అతని దృష్టికి. “నడియా లేకుండా ఇన్ని బాధ్యతల్ని భరించడంఎలా? ఈజీవితాన్ని గడపడం ఎలా?” ఇదే నిరంతరమూ అతడి వలపోత!

ఆనాటి విషాదదృశ్యం మరువలేము. భార్యమృతి వలన శిథిలహృదయుడైన స్థాలిను— ఈశ్వరుడంటే ఎవడో

ఎన్నడూ ఎరగని స్టాలిను ఆనాడు - ఆ మంచులో - భార్య శవపేటిక వెంట తప్పటడుగులు వేసికొంటూ నీడచి వెళ్లాడు! ఆరు నల్లగుర్రాలబండిమీద ఆపేటిక వెల్లింది. ఆపేటికమీద ఎర్రజండా ఎగురుతూవున్నది !

స్టాలిను జీవితంలో ఇంతటి మాధ్వు తేగలిగింది ఒక్క నడియామాత్రమే. ఆమె చనిపోయిన తర్వాత మరి పెళ్ళిచేసికోలేదు అతడు. తన ముద్దుబిడ్డలతోనే కాలంగడిపివేస్తూవున్నాడు. కుమార్తె స్వెట్లానా అచ్చంగా తల్లిపోలిక. అందువల్ల స్టాలిను ఆమెను చూచుకొంటూ కొంత ఉపశాంతి పొందుతూవుంటాడు.

సాయం సమయాల్లో — కుమార్తె స్వెట్లానా తండ్రితో ముచ్చటలు చెబుతుంది. అది ఒక చక్కని సాంసారికదృశ్యం!

౧౬ కోట్ల ప్రజలకు నియంతరించిన స్టాలిను ఒక్కొక్కప్పుడు అట్టే కుర్చీలో కూలబడి—తనప్రియసతి నడియా తలపుకివచ్చి, ఆమెతో గడిపిన ఆ అమృతమయ దినాలను జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంటూ—కాలరాక్షసిచేసిన క్రూర కృత్యానికి విలపిస్తూ వుంటాడు !

—ప్రజామిత్ర.

౮ స్టాలిన్ తల్లి

“సోసో ఎల్లపుడూ మంచిగావుండేవాడు. అందు వలన నేనెపుడూ వాన్ని కొట్టలేదు. చాల శ్రద్ధగా చదివే వాడు. వాడు నేర్చుకోవాలని కుతూహల పడని విషయమే లేదు” అంటూ స్టాలిన్ తల్లి విక్టోరినాజుగాష్ లిలికొడుకు బాల్యంగూర్చి నవ్వుతూ చెపుతుంది.

ఆమెవయసు 22 ఏండ్లు. జార్జియాలో పుట్టింది- ఆమెకు పుట్టినకొడుకుల్లో ప్రస్తుతం బ్రతికివున్నది స్టాలిన్ ఒక్కడే.

ముసలిదై నప్పటికీ స్టాలిన్ తల్లి శుభ్రంగా జార్జి యాదుస్తులు ధరిస్తుంది. ఆమెతల ముగ్గుబుట్టలాగా నెరిసింది. ఆమె ముఖంలో యిప్పటికీ కాంతి, కళా తగ్గ లేదు. యువతిలాగా వుండేరోజుల్లో ఇంకా ఇంకా ఎంత అందంగా వుండేదో!

ప్రస్తుతం ఆమె టిస్లిన్ ప్రాసాదపు రెండుగదుల్లో నివసిస్తుంది. ఆ రెండుగదులనిండా చిన్నపుడు ఆమె కొడుకు సంపాదించిన వార్తాపత్రికల వ్యాసాలు, బొమ్మలూవున్నవి.

స్టాలిన్ శాల్యంగూర్చి మాటాటతమంటే ఆమెకు మక్కువ. గొప్పవాడయిన కొడుకునుగూర్చి మాటాడ

టమంటే ఎవరికి యిష్టంవుండదు ?

‘సోసో గోరి గ్రామంలో జన్మించాడు’ అంటుంది-
‘సోసో’ స్టాలిన్ ముద్దుపేరు. ఆమె ఇప్పటికీ ముద్దుపేరు
తోనే స్టాలిన్ ను పిలుస్తుంది.

‘నేను ఇప్పటికీ స్టాలినుపుట్టిన ఇంటిని చూపగలను.
క్రిస్మస్ పండుగ అయిపోయిన ఎనిమిది రోజులకు ఆయిం
టిలో సోసో పుట్టాడు. అది చాల పాతది. ప్రస్తుతం నూతన
ఫాషన్లతో నిండిన గృహాల్లో నివసిస్తున్నవారు దానిని
చూస్తే ఏమంటారో! దానిలోవుండేటప్పుడు నాకు ఇరువై
యేండ్ల వయసు. సోసో నాకు నాలుగోకొడుకు. సోసో
పుట్టకముందే మొదట ముగ్గురుకొడుకులు చనిపోయారు.
అందువల్ల అతన్ని ఎక్కువగా లాలించేదాన్ని.’

స్టాలిను తండ్రి విస్సాలియను జూగాత్ ఎవి. చెప్పలు
కుట్టేవాడు. స్టాలిను తండ్రి, అతని తాతలుకూడ చెప్పలు
కుట్టే పనిచేసేవారు. బహుశా మూలపురుషులందరి
వృత్తి అదేనేమో! అందువల్ల స్టాలినుకూడా చెప్పలు
కుట్టేవృత్తి అవలంబించవలసివచ్చింది.

అతని తండ్రి వాంఛకూడ అదే కాని స్టాలిను
పదకొండో యేట తండ్రి చనిపోయాడు- తల్లికి స్టాలిను
చెప్పలుకుట్టేవృత్తి అవలంబించడం యిష్టంలేదు-

చెప్పలుకుట్టే వృత్తికంటే గౌరవమైన వృత్తిలో
ప్రవేశ పెట్టించాలని ఆమెవుద్దేశం.

నియంతల తల్లులందరూ తమ కొడుకుల విషయం
లో స్టాలిను తల్లిమాదిరే తలచారు. ఇది గమనార్హమైన

విషయం- భర్తలు తమకుటుంబవృత్తియందే కొడుకుల్ని ప్రవేశపెట్టాలని చూస్తూవుంటే భార్యలు అడ్డం తగిలినారు—

స్త్రాలినుకు మతాచార్యపుద్యోగం సంపాదించాలని స్త్రాలిను తల్లి ఉద్దేశం- వట్టి ఉద్దేశమే, సంకల్పంకాదు కూడా. మతాచార్యునికి మంచిరాబడి వస్తుందని, జీవితం సుఖంగా, శాంతంగా గడుస్తుందని ఆమె ఆపదవిలో కొడుకును ప్రవేశించపెట్ట తలచలేదు- ఆమె ఒకప్పుడు దేవునికి మొక్కినమొక్కు చెల్లించడానికని కొడుకును మతాచార్యుని చేయవలెనని తలచింది-

ఆమె ముగ్గురు తనయులూ పుట్టకలోనే చనిపోయారు- నాలుగో కొడుకు గర్భంలో వుండగా అతను కూడా పుట్టకలోనే చనిపోతాడనే భయంతో 'ఈకొడుకు బ్రతికితే అతన్ని మతాచార్యునిగా చేస్తాను' అని దేవునికి మ్రొక్కుకుంది-ఆ మ్రొక్కు తీర్చుకోవడం కోసమై స్త్రాలినుకు పదిహేనేళ్లు నిండగానే ఆమె అతనిని టిప్లినులో నున్న మత విద్యాలయంలో చేర్చింది-

—జ న వా ణి.

౯

చిన్నప్పటి కథలు

స్తాలిను చిన్నపుడెలా ప్రసరించేవాడో తెలుపు కథల్నివింటే స్తాలినుగుణం బోధపడుతుంది- చిన్నపుడు ఆయన నెమ్మదిగా, శాంతంగా ఓర్పుగా వుండేవాడు- ఒకశ్చకు అన్యాయం చేయడమంటే గిట్టేదికాదు-

స్తాలిను యింటిపక్కనే ఒక త్రాగుబోతువాడు వుండేవాడు- రాత్రిపూటంతా పూరిలో తిరిగి యింటికి వచ్చి కుక్కను దంచేవాడు- పాపం కుక్కమొరుగుతూ ఏడ్చేది- కుక్కఅరుపు విని సోసో జాలిపడేవాడు- ఒక నాడు కోపంవచ్చి తోడివాళ్ళందరినీ తీసుకొని స్టాలిన్ అతనియింటిలో ప్రవేశించాడు-

స్తాలినును చూచి త్రాగుబోతువాడు 'ఇక్కడ నీకేమి పనుంది' అన్నాడు-

తోడివాళ్ళందరికంటే ముందుగా స్టాలిన్ 'న్యాయంకావాలి' అన్నాడు- వెంటనే కుర్రవాళ్ళందరూ కర్రలతో ముసలివాన్ని చితకకొట్టారు-

దెబ్బలుతినలేక ముసలివాడు ఏడుస్తూఉండగా 'కుక్కను కొట్టూఉండగా నీకు ఈనొప్పి కనబడలేదే' అని స్తాలిను వానికి బుద్ధిచెప్పాడు-

అప్పటినుంచీ కుర్రవాళ్ళకి స్టాలిను నాయకు

డయాడు. అన్నివిషయాలు అతనే నిర్ణయించి, వుత్తరువులు జారీచేసేవాడు. తరచుగా విహారాలకు పోయేవాడు.

స్త్రాలినుకు తనకంటె పెద్దవాడైన స్నేహితు డొకడు వుండేవాడు. అతనిపేరు ఆండ్రెజేవ్. టిప్లిన్ లోని ధనవంతుడైన ఒకరై తుకొడుకు. ధనవంతుడు కావటంవల్ల అతని యింట్లో చాలపుస్తకాలుండేవి. సోసోకు పుస్తకాలంటే అమితయిష్టం. ఆండ్రెజేవ్ కథలుచదువుతుంటే చేతులు కట్టుకొని స్త్రాలిను వింటూ వుండేవాడు. చదవడం అని పోయిన తర్వాత ప్రశ్నలు ప్రారంభించేవాడు. అతనిడిగే ప్రశ్నలకు కొన్నిటికి సమాధానాలే లేవు. ఒకపుడు “చెట్ల ఆకుల్ని ఎవరు సృజించారు” అని అడిగాడు.

‘దేవుడు సృజించాడు. అని ఆండ్రెజేవ్ ప్రత్యుత్తరం యిచ్చాడు.’

‘ప్రతి ఆకును దేవుడే సృజించాడా’ అని మరల అడిగాడు.

‘అవును.’

‘టిప్లిన్ లోనున్న చెట్లమీది ఆకులనన్నిటినీ దేవుడే సృజించాడా?’

‘టిప్లిన్ లోని చెట్లపై ఆకులనేకాదు ప్రపంచంలో ఎచటనైనా ఆకుల్ని దేవుడే సృజించాడు.’

‘నదుల్నికూడా దేవుడే పుట్టించాడా?’

‘అవును.’

‘ప్రజల్నికూడానా?’

‘అవును.’

సోసోకు ఇప్పటికే విసుగెత్తింది- కూర్చున్నవాడు లేచి 'నీవు వట్టి అబద్ధాలు కోరువు. మానాయన రోజంతా పనిచేసి ఒకజత చెప్పులుమాత్రమే కుట్టాడు- అలాంటువుడు ప్రపంచలోని వస్తువు లన్నిటినీ దేవుడొక్కడే ఎలా చేయగలడు? అతనికి వ్యవధి చాలదే!' అన్నాడు.

స్టాలినునుగూర్చి చెప్పే ఇంకోకథలో రుష్యను చక్రవర్తి జార్ ఐనాన్ పేరు విన్నపుడు అతడెంతకోపం పొందేవాడో తెలుస్తుంది-

'ప్రజల్ని అలా నిర్దయగా చూడడానికి జారుచక్రవర్తికి అధికారంవుందా? జారుచక్రవర్తికూడా మనిషే. మనిషైనవాడు ఇంకోమనిషిని నిర్దయగా చూడకూడదు. ఒకవేళ చూస్తే అతన్ని హత్యచేయాలి' అన్నాడు.

విద్యార్థులతో సోసో చాలాస్నేహంగా వుండేవాడని చెప్పాను కాదా! అతనెపుడు వాళ్ళకు ద్రోహంచేయక సహాయంచేస్తూవుండేవాడు కాబట్టి అందరూ స్టాలినును నమ్మేవారు-

ఏదై నా తప్పుచేసి పట్టుబడితే తననేరాన్ని ఇతరుల మీదికి త్రోసివేయక ఒప్పుకునేవాడు స్టాలిన్.

ఒకనాడు తోడివా డొకషాపులో చాకలేట్ ను దొంగిలించాడు- అది షాపువాడు కనిపెట్టగా తోడివాడితో 'నేను నీకంటే బలంగావున్నాను కాబట్టి వాడు దెబ్బలుకొట్టినా బాధలేకుండా తినగలను. కనుక నేనే నేరంచేశానని చెప్పుతాను. నీవు పూరుకో' అని నేరం తాను చేసినట్టు చెప్పాడు-

స్కూలుమాష్టరుకూడా స్టాలినును ప్రేమించే వారు- పాఠాలు శ్రద్ధగా చదివి తప్పులులేకుండా వొప్ప జెప్పేవాడు.

ప్రపంచానికంతా ఒక్కసారి హడలు పుట్టించిన ఆర్మీనియాహత్యలు స్టాలిను జీవితాన్ని మార్చివేశాయి.

లక్షమందికంటే ఎక్కువమందిని అకారణంగా హత్యచేశారు. స్టాలిను యీ విషయం విని జాలిపడ్డాడు. ప్రజలకు ఎంత అన్యాయం జరిగిందని ఆక్రోశించాడు.

ఆర్మీనియాలో బాధలు పడలేక పారిపోయి వచ్చిన ప్రజలతో సంభాషించాడు. వారి కథలు విన్నాడు. అప్పటి నుంచి నిరంకుశుల్ని అనచడానికి కంకణం కట్టాడు.

సోషలిస్టువాఙ్మయం చదవడానికి పూనుకోవడం కూడ అప్పటినుంచే. కారల్ మార్క్సు వ్రాసిన పుస్తకం అతనిగదిలో వుండగా విద్యాలయాధికారులు చూచి అతన్ని విద్యాలయంనుండి బయటకు పంపివేశారు. కాని అందుకు అతను విచారపడలేదు. మతాచార్యుడుగా వుండకూడదని సంకల్పించుకున్నాడు. తన వృద్దేశాలకు ప్రాణాలుకూడా ధారపోయాలని దృఢనిశ్చయం చేసు కున్నాడు.

—జ న వా ణి.

౧౦ స్టాలిన్ అలవాట్లు

కార్యాలయం క్రెమిన్లో. ఆహారం, వ్యవహారం ఒకే మేజా బల్లవద్ద జరుగుతుంది.

ఆఫీసుగదిలో మెహంగనికుర్చీలు-ఎదురుగా గోడ మీద కార్లమార్కుస్ చిత్రపటం వుంటవి.

ఆఫీసుపని చూసుకునేటప్పుడు మామూలు కాలర్ లేని సోవియెట్ యూనిఫారమ్ ధరిస్తాడు.

ఆయనను ఆఫీసులో దర్శిస్తే సావకాశంగా ఆయన విషయాలన్నీ పరిశీలించనచ్చు. నీవు ఎదట కూర్చోనివున్నా నీతో ఏ ముచ్చట ప్రసంగించడు.

చిన్న చిన్న కాగితం ముక్కల మీద ఏదో వ్రాస్తూ, ఊసున్నాలు చుట్టి వాటిని కత్తిరించి చింపి వేస్తుంటాడు. చూసేవాళ్లకు దానిలో అర్థం బోధపడక విసుగుపుట్టేమాట నిజమే.

సూక్ష్మనేత్రాలు, పొదలలాంటి ఎత్తైన కనుబొమలు.

ఆసూక్ష్మనేత్రాలే ఒక్కొక్కప్పుడు విశాలంగా వికసించి బాహ్యదృష్టి ఎదట కూర్చున్న వాళ్లమీద పడుతున్నదా అనిపిస్తుంది. కాని అంతర్దృష్టి మరొక ఆలోచనలో లగ్నమై వుంటుంది.

గుబురుగావున్న బుర్రమీసాలు. ఆముఖంలో కొంత అందవికారం కలగడానికి అవేకారణం.

అమితబిరుసైన తలకట్టు క్రాపును తన వేళ్ళతో ఊ ఎగదువ్వుతుంటాడు. ఆ కారణంచేత ఎప్పుడు దువ్వి నట్టుండదు.

ముఖంలో చిగునవ్వు అనే మాట కనుపడదు. నవ్వుకనుపరచవలసిన ఆగత్యం ఎప్పుడై నా వస్తే ఒక్క సారి అకస్మాత్తుగా కనుబొమలుపైకి ఎగుర వేస్తాడు.

కంతధ్వనిలో కఠిన్యం కనుపిస్తుంది.

చలికాలం క్రెమ్లిన్ నగరంలో, ఒక మేడ పై అంత స్థులో నివసిస్తుంటాడు. ఎండాకాలం గోర్కినగరంలో వున్న ఒక చిన్న ఇంట్లో నివాసం.

భార్య చనిపోవకపూర్వం పై ఇల్లు పుచ్చు కున్నాడు.

వొకానొకప్పుడు విశాలభవనంలోనే నివసించే వాడు.

దానిలో ఉండవలసిన హంగులన్నీ ఉండేవి. సోఫాలు, కుర్చీలు, చలువరాతి వాజులు, వాటిలో రకరకాల చిన్న తాటిచెట్లు, ఇంటినిండా తెరలు-ఎన్నెన్నో వుండేవి.

కాని వొక విషయం :

అవి అన్నీ తాను ఏర్పరుచుకున్నవి కావు. స్ట్రాలి నుకు అవివున్నా ఒక్కటే. లేకపోయినా ఒకటే. సంద ర్భవశాత్తు అవి అక్కట తటస్థించినవి.

కలే కాయలన్నా, నారింజపండ్లన్నా స్ట్రాలినుకు

మహా ఇష్టం.

భోంచేసేటప్పుడు మేజాబల్లమీద గుడ్డవేసినా వెయ్యకపోయినా వొకటే.

ఇంట్లో తన పిల్లలు ఏమాత్రం కదిలి మెదిలి ఆడడం కాని, కుంయ్యి, కంయ్యి కాని కిమినాస్తే.

తన్న చిన్నకొడుకు అందం చూచుకొని స్టాలిన్ అతిగా మురిసిపోతాడు.

ఇతర వ్యాపకా లేమీ లేవు.

ఇంట్లో ఉన్నప్పుడు ఘాటైనపోగాకు వేసిన పైపుతో దమ్ము పీలుస్తాడు.

కాని, ఇతర బహిరంగప్రదేశాలలో సిగరెట్లు మాత్రమే కాలుస్తాడు.

ఆధునికనాటకాలంటే ఆయనకు ఇష్టమే. కాని, పూర్వకాలము నాటి నాటకాలంటే అమిత అభిమానం.

ఏ విషయమైనా అమిత ఓపికగా, అమిత నిదానంగా తొట్రుపాటు లేకుండా ఆలోచిస్తాడు.

భారంగా ఆలోచించుకుంటూ నడుస్తాడు.

దైవమంటే వేరేలేదు- ప్రపంచజ్ఞానమే దైవమంటాడు.

చరిత్రాత్మకమైన పురుషులను ఒకరితో ఒకరిని పోల్చడం ప్రమాదకరమైన విషయం అంటాడు.

కాని జంఘిస్ఖాన్ స్టాలిన్లను మనం పోల్చవచ్చు.

—జననాటి.

౧౧

స్టాలిన్ నిరంకుశత

సామ్యవాదదేవతను పూజింప అనుచరులతో నెత్తురుకాలువలు యీదినాడు బహుదీక్షతో జోసెఫ్ స్టాలిన్, విధివశమున చెప్పలుకుట్టుట తప్పి ఏకఛత్రాధిపతిగా ప్రపంచములో ఆరవవంతు భూభాగమైన రష్యా ఏలుచున్నాడు. ప్రథమంలో ఆతని శుద్ధ మొద్దుఅవతారమునకు మురిసి రష్యాసామ్యవాద జన్మదాత అయిన లెనెన్ సెంట్రల్ కమిటీ సభ్యులకు- అనగా 'ఒటింగ్ కేటిల్' అనే పసువులమందకు కార్యదర్శిగా- నియమించినాడు. స్టాలిన్ లెనెన్ బ్రతికియున్నంతకాలము స్వామిభక్తి పరాయణుడై కుక్కవలె విశ్వాసవంతుడై మెలగెను. లెనెన్ మరణానంతరమున అధికారముపై ఆశచేతనదేశమునే పీనుగులపెంటగా చేయుచున్నాడతడు. సామ్రాజ్యముపొందుటకే తనతో కార్యభారమువహించిన సెంట్రల్ కమిటీసభ్యులను ఒక్కొక్కరిని మృత్యుముఖమునకో, పరదేశమునకో ఒప్పజెప్పుచున్నాడని యితరదేశీయులలో అనుమానములుకలవు.

స్టాలిన్ కు బాల్యము తేజోవంతముగాలేదు. పాఠశాలకు పొమ్మని పంపిన వీధులవెంట ముష్టిఎత్తుకునేవాడు. దారేపోయేవాళ్ళను, దమ్మిడిలు యిచ్చేవరకు తం

టాలు పెట్టేవాడు. ఇట్లా ఆశుకుంటూ గోరీనగరములోని రాజభవనమునకు సమీపమున్న సిల్వర్ క్రాసువద్ద కూచుని రాజభవనముపై దృష్టి లగ్నముచేసేవాడు. ఏమి యోచించువాడో పాఠకులే గ్రహించగలరు.

సంప్రదాయప్రకారము విద్యావంతులైన జార్జి యన్ లు బీదలకు విద్యదే, అధికము సంపాదకు, ప్రజలచే పూజలొందుటకు సాధనమును సమీకరించారు. అందుచే స్టాలిన్ తల్లి తనకుమారుడు విద్యావంతుడై గొప్పవాడు కావలెనని కోరుకొనునది స్టాలిన్ కు ఏడవ ఏట అమ్మవారువచ్చినది. అది నెమ్మదియైన తరువాత శ్రద్ధగా చదువుకుని బహుమానములను కూడా పొందినాడట. కాని అతడు టిప్లీన్ లో దుండగిండ్లతో తిరుగువాడనియు, చదువన్నది అంటలేదనియు చాలమంది భావము.

తండ్రి స్టాలిన్ ను చెప్పుబుకట్టువానిగా తయారు చేయ నెంచివాడు. కాని, విద్యావంతుడు తల్లి, పుత్రుడు చదువుకొని గొప్పవాడు కావలెనని వాంఛించినది. ఆమె ధైర్యము, పట్టుదల, వివేకము స్టాలిన్ కు బాగా పట్టుబడినవి. పదకొండవఏట ఆతనితండ్రి చనిపోగా భారము తల్లిమీద పడినది. ధీశాలియుగు ఆతల్లి పుత్రుని కూలి పనిచేయుమని బాధించక తాను అర్థరాత్రివరకు బట్టలు కుట్టి ధనము సంపాదించి తనగా కొంచెము మిగిల్చి పుత్రునికి చదువుచెప్పించేది. ఆమాతృ దేవి పట్టుదల నిరుపమానము కదా !

స్టాలిన్ మతగురువు కావలయునని ఆమాతృ
మూర్తి మనోరథము. అట్లనే అతడు సామ్యవాదమత
ప్రచారకుడైనాడు. లెనెన్ కట్టిన దేవళమునకు నేడు
నిరంకుశుడైన పూజారి అయినాడు. తల్లి ప్రోత్సాహ
మున టిప్లిన్ లోని మత విద్యాలయములో జేరినాడు.

మతాధికారులు అచ్చట నిరంకుశులు. సామ్యవా
దపు వెల్లువ బయలువెడలిన రోజులవి. గురువులు విద్యా
ర్థులు లేని సమయముచూచి వారిగదులు శోధించువారు.
అదియే మనకథానాయకుని రేకెత్తించినది. కాగా దొంగ
తనముగా సామ్యవాదపు గ్రంథములను తెప్పించుకొని
చదువువాడు. అతని ప్రసర్తన కనిపెట్టి విద్యాలయము
నుండి తరిమినారు. ౧౮౯౬ లో జార్జియాలో ఒక రహ
స్యసంఘ మేర్పరచినాడు. దానికి ట్రిడాయెసిస్టు అని
పేరు.

తదనంతరము బాకునగరములోని కార్మికులతో
కలసి ఒకరహస్యసంఘ మేర్పరచినాడు. అచట భూగృ
హములో ఒక యింజనీరు సహాయమున ముద్రణాలయ
మును నిర్మించినాడు. లెనిన్ యొక్క గ్రంథములను ము
ద్రించి విపరీతముగా ప్రచారముచేసినాడు. ఆ గృహము
లోని పనివాండ్రు జేలుతురు—సూర్యరస్మి—చూడ
కుండ మూడుసంవత్సరములు పనిచేసి విప్లవగ్రంథము
లను ముద్రించినారు. వ్యాసములకు ఫోటోలు ఎత్తి చిన్న
బ్లాకులుచేసి ముద్రించువారు. ప్రజలు వాటిని భూతలద్ద
ములతో చదువుకునేవారు. కనపడని సిరాతో వ్రాసిన

విదేశపత్రికలను తెప్పించుకొని చదివేవాడు. కాని ప్రభుత్వపు అనుమానదృష్టిని అరికట్టుటకుగాను భుక్తికై బుక్కు బైండింగుపని చేయువాడు.

అతడు విప్లవకారుడుగా నుండియే ఉన్నతవిద్య సంపాదించినాడు. బాకునగరమందలి జైలులో విప్లవ కారుల ననేకులను మడత్రొక్కినట్లు పెట్టిరి. ఉద్రేక ముతో వారిలో వారే ఉడికించుకొని, పొడుచుకొని నానాబీభత్సము చేయుచుండిరి ఖైదీలు.

స్తాలిన్ ఆత్మవిశ్వాసము వర్ణనాతీతము. జైలు పురోభాగమున ఉరికంబము. నిర్మించి విద్రోహులను లెక్కలేకుండ ఉరితీస్తావున్నా స్టాలిన్ కొంచమైనా కలత బారక మార్కు, లెనన్ ల గ్రంథరాజములను తలక్రింద పెట్టుకొని గుండెపై చేయ వైచుకొని గాఢముగా నిద్ర పోవువాడు. జారుప్రభుత్వముచేయు ఆ యమానుషకృత్యములు అతనిని దృఢచిత్తుని చేసినవి.

అతడు పలుమారు ప్రవాసశిక్షలనుండి, జైళ్ళ నుండి తప్పించుకుని పారిపోయేవాడు. మరల పట్టుపడకూడ దని పెద్ద పెద్ద గెడ్డములు మీసములు పెంచుకునేవాడు. మారుపేళ్లు పెట్టుకునేవాడు. అందుకే అతనికి డేవిడ్, కోల్బా, జోజో, సోసో, స్టాలిన్ ఇట్టు పెక్కు పేళ్లున్నవి.

౧౯౧౩ లో పదునారవసారి ప్రవాసశిక్షనుండి తప్పించుకొన్నాడు. సెంట్ పీటర్సుబర్గులో సామ్యవాద సభలో నుండగా పోలీసులు అతనిని కనిపెట్టినారు. వెంటనే అతనిమిత్రులు ప్రక్కనున్న గదిలోనికి తీసుకుపోయి

అడవేషం వేసినారు. కాని పోలీసులు ఆ అడదాన్నే పట్టుకున్నారు. ఈసారి కిరికా అనే గ్రామమునకు పంపిరి. అది టెర్రిటిక్ స్కూల్ వద్ద నున్నది. ఆప్రవాసశిక్షుగో ఆతనికి ఆరోగ్యంచెడినది. చావుబ్రతుకుల మధ్య అల్లాడినాడు. చలికాలంలో అడవిబాతులను వేటాడియు, వేసవిలో చేపలను పట్టుకొనియు కమ్మగా వండుకుని తినేవాడుట! ఆకష్టజీవనంలోకూడ విద్యపై నున్న మమకారమువల్ల, భావి అధికారవాంఛవల్ల మూర్ఖు, డార్విన్ మహాశయుల గ్రంథములను చదివేవాడు.

౧౯౧౭ లో విప్లవం వచ్చింది. ఆతనిని విడిచినారు. వెంటనే పెట్రోగ్రాడ్ చేరుకున్నాడు. 'ప్రమోడా' పత్రికకు సంపాదకుడైనాడు. విప్లవం తీవ్రరూపం దాల్చినప్పుడు సైన్యాధికారియై విజయం గాంచినాడు.

౧౯౧౯-౨౦ లో కార్మికకర్షక సంఘమునకు కమిస్సర్ (సేనకు భోజనసామగ్రి జాగ్రత్తపెట్టేడు ఉద్యోగి) గానుండెను. ౧౯౨౦-౨౩ వరకు విప్లవదళాధికారము వహించిన సభలో సభ్యుడుగా నుండెను.

విప్లవం విజయవంతం కాగానే సెంట్రల్ కమిటీ సభ్యుడైనాడు. లెనెన్ మరణానంతరమున ౧౯౨౪ లో ట్రాట్ స్కీని పాతాళమునకు దిగద్రొక్కి సర్వాధికారియైనాడు. ఆతని నిరంకుశతకు ఎదురు నిలచువారి నందరిని మరణమందిరమునకు నిర్భీతిగా పంపుచున్నాడు.

ఈ ప్రళయకాలరుద్రుని కథకు లనేకవిధముల చిత్రించుచున్నారు. ఏది నిజమో చెప్పట చాలాకష్టము.

వీరపూజ ప్రబలిన రష్యాలో ఆతనిని ఒక దేవతాపురుషునిగా చిత్రించినారు. ఆత డొక మహారాజని, ప్రజల ముఖము చూడడని వదంతి. ఆతని ముఖము స్ఫోటకముచే అందవికారముగా నుండుటచే ప్రజలలో కలియడని కొందరు. ఆలాటివి ఏమియు లేవని ప్రత్యక్షముగా చూచిన లూడ్విగ్ అను జర్మన్ గ్రంథకర్త వ్రాసినాడు.

ఆతడు స్నేహితులతో తరచు మాట్లాడడు. చమత్కారముగా భాషించుట ఆతనికి తెలియదు. నవ్వితే కుండలో గులకరాళ్లు చప్పడై నట్టు వుండునట. అతనికి గ్రంథపఠనమున ఆశక్తి మెండు. ధనమునకు, సుఖమునకు ఆతడు అతీతుడు. అధికారమునం దాశక్తికలదుగాని గర్వికాడు. ఏపనియైనను బహుజాగరూకతతో పరిశీలించి నెమ్మదిగా చేయును. ఇతరులపై ఆధారపడడు.

ఆతడు స్ఫురద్రూపి. చండశాసనుడు. అతనిది సుగ్రీవాజ్ఞ. కుమారుడు మాస్కో టెక్నికల్ స్కూలులో చదువుచు పరీక్ష తప్పినాడు. ఆచదువు తనకిష్టములేదని కుమారుడు సూచించినాడు. దానికి కోపించి స్టాలిన్ యింజనీరగుటకు హితవు లేనిచో ఆతనిని చెప్పలుకుట్టుకొను మని తన దృక్పథమునుండి తరిమెను.

స్టాలిన్ యింటివద్ద నున్నచో చిరుగుల చొక్కాలనే ధరించును. చిరుగులకు అతుకులు వేసికొని తొడుగు కొనును. నలుగురిలోను కలయునప్పుడు మాత్రము సూటువేయును. విందు లారగించుట ఆతనికి ఇష్టముండదు. త్రాగుడులన్న అసహ్యము, కాని తనతో కలిసి విందు

ఆరగించువారికొరకు గాను, కొంచెముగా ద్రాక్షరసము త్రాగును.

చదురంగమన్న విశేషప్రీతి. ప్రజాప్రబోధము చేయు పాటలన్న పరమసంతోషము. రమ్యాభాషతప్ప యితర భాష లంతగా అతనికిరావు.

ఈ నియంతప్రపంచమునంతను సామ్యవాదపు వెల్లువతో ముంచవలెనని వేచియున్నాడు—సాధ్యమగునా ?

అందుకుగాను నిరంకుశుడై తనతో కష్టించి సామ్యవాదము నెలకొల్పిన వారిని పలువురను బంధించి, పలువురను హత్య చేసి, పలువురను ఉరులుతీసి, కొందరిని దేశాంతరమునకు తరిమినాడు. అతని జోడైన ట్రాట్ స్కీ జీవముతో దేశాంతరమున పున్నందుకే అతడు వగచుచున్నాడు. ఈప్రళయతాండవమంతా అతడు స్వదేశములోనే.

ఇతర నియంతలగు హిట్లర్ ముసోలినీలకును అతనికి యిక్కడే తేడా. హిట్లర్, ముసోలినీలు ఇతర దేశములపై బడి కబళించుచుండ స్టాలిన్ తన స్వదేశీయులనే మ్రింగుచున్నాడు. ఇట్లు పచ్చినెత్తురు త్రాగుచున్న ఈ నియంత సంకల్పము ఎంతవరకు సిద్ధించునో కాలమే నిర్ణయించవలెను.

—కొత్తపల్లి శ్రీరామమూర్తి.
(ఆంధ్రభూమి)

ఆంధ్రభూమి ముద్రణాలయము—వేపేరి, మదరాసు.

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA104192
పుస్తకం పేరు	కాశీమి - మృత్యువు
తారీఖు	26-10-24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	79
పెద్ద సైజు పేజీలు	1 200
భాగ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	12
తయారు చేసినది	Kasimbi
పేజీలు నిడదీసినది	Kasimbi
ప్రింట్ చేసినది	prathap
పరిశ్ల చేసినది	RAMYA
పేజీలు పరిశూనినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
ప్రింట్ చెయ్యబడినది	20 100
తప్పులు	1000